

Výroční zpráva / 22

o hodnocení výkonu
regionálních funkcí knihoven
v Jihomoravském kraji v roce 2022

*Fotografie na titulní straně:
Interiéry Knihovny Svitávka, region Blansko*

Fotografie: archiv MZK

Obsah

Úvodem.....	4
1 Události na Ukrajině a veřejné knihovny	5
2 Naplňování Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027	8
3 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji	9
3.1 Metodika Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji	10
3.2 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven	10
3.3 Počet obsluhovaných knihoven a celkový počet veřejných knihoven v Jihomoravském kraji	11
3.4 Změny v obsluhovaných knihovnách.....	11
3.5 Systém střediskových knihoven	13
4 Rekonstrukce a modernizace knihoven.....	14
4.1 Dotační titul JmK Obecní knihovny	14
4.2 Rekonstrukce a modernizace knihoven v regionech	14
5 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK	18
6 Významné události v knihovnách v roce 2022	19
6.1 Knihovna roku 2022	19
6.2 Městská knihovna roku 2022	20
6.3 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2022	21
6.4 Oceňování knihoven v regionech	23
7 Ediční činnost Moravské zemské knihovny a pověřených knihoven JMK	24
7.1 Časopis Duha	25
8 Vzdělávání knihovníků	27
8.1 Vzdělávání v Moravské zemské knihovně.....	27
9 Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí a plnění standardů regionálních funkcí knihoven	31
9.1 Výměnné fondy	32
9.2 Poradenská a konzultační činnost.....	34
9.3 Statistika knihovnických činností	35

9.4 Porady	36
9.5 Porady v regionech	36
9.6 Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	37
9.6.1 Projekt Jižní Morava čte	37
9.6.2 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit v regionech	39
9.7 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu	43
9.8 Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků obcí	44
9.9 Cirkulace výměnných souborů	46
9.10 Servis automatizovaného knihovního systému	47
9.11 Doprava v rámci regionálních funkcí knihoven	47
10 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven pověřených knihoven Jihomoravského kraje	48
11 Dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven JMK v roce 2022 z pohledu stavby rozpočtu	49
12 Přínosy dotace na regionální funkce knihoven	50
13 Celkové hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2022	51
Použité zdroje	52

Úvodem

Regionální funkce knihoven se staly za dobu své existence neodmyslitelnou součástí a významnou oporou při zajišťování veřejných knihovnických a informačních služeb knihoven všech velikostí. Rok 2022 ukončil již 18. rok podpory **regionálních funkcí knihoven z prostředků rozpočtu Jihomoravského kraje**, ve výši **17 milionů korun**.

Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji mohou od roku 2016 využívat na podporu modernizace a zvelebování svých interiérů včetně nákupu technologií finanční prostředky z **dotičního titulu Obecní knihovny** a zásluhou projektu na podporu čtenářství podpořeného z dotace hejtmána Jihomoravského kraje Mgr. Jana Grolicha **Jižní Morava čte** rozvíjet zájem o čtení i u nejmenších dětí a přispívat k rozvoji spolupráce knihoven a škol.

Nové interiéry Knihovny Lesná, region Znojmo (podpořeno z DT Obecní knihovny)

Nové interiéry Místní knihovny v Rešicích, region Znojmo

Nejvýznamnější událostí roku 2022 bylo udílení cen **Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2022** a **TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2022**, které se konalo 7. prosince 2022, již podruhé v prostorách Krajského úřadu Jihomoravského kraje za osobní účasti náměstka hejtmána Mgr. Františka Lukla, MPA a ředitele Moravské zemské knihovny v Brně, prof. Tomáše Kubíčka.

Ocenění TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2020 převzala Obecní knihovna Kozojídky, region Hodonín

Výkon jednotlivých regionálních služeb byl začátkem roku ovlivněn přetrvávajícími omezeními souvisejícími s pandemií Covid. Následně zasáhly dění v knihovnách události spojené s válkou na Ukrajině. Pověřené knihovny ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou usilovaly v průběhu celého roku naplňovat činnosti vytyčené smlouvami a dohodami o zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven. Do jaké míry se podařilo regionální činnosti i za těchto podmínek naplnit je obsahem této *Výroční zprávy o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2022*.

1 Události na Ukrajině a veřejné knihovny

Ještě začátkem roku 2022 čelily knihovny omezení své činnosti vlivem **pandemie Covid**, která přetrvávala až do konce února. Událostí, která zasáhla nejen celou Českou republiku, ale projevila se také v činnosti veřejných knihoven, byla válka na Ukrajině, která začala 24. února. Mnoho knihoven se rozhodlo zapojit do pomoci, nebo alespoň vyjádřit solidaritu. Česká republika se začala potýkat s přílivem lidí prchajících z válkou zasažené země, což se významně promítlo i do činnosti knihoven. Knihovny se projevily jako místa, která dokáží a umí pomoci. Ať už operativními aktivitami v podobě jazykových kurzů češtiny, organizací sbírek potřebným či novým nastavením svých služeb, jako např. možnosti registrace zdarma, zakoupení knih v ukrajinštině do výměnného souboru (Vyškov) či aktivitami pro ukrajinské maminky s dětmi. Mnohé pověřené knihovny zprostředkovaly tipy na práci s ukrajinskými dětmi v knihovnách přes svoje webové stránky pro knihovny, vítanou pomocí bylo vydání časopisu Malý tvořivec v ukrajinštině.¹

Jak příhodně vyjádřila v příspěvku pro časopis Duha Knihovna Jiřího Mahena v Brně **Knihovny se mění:**

„Již zpočátku nám bylo jasné, že řešení jazykové bariéry bude primární, aby se mohla i naše knihovna otevřít nově příchozím. Zároveň jsme vnímali roli knihovny jako místa, kde je možno snadno získat důležité informace o prvních krocích po příjezdu, pobytu, základních službách pro cizince i nabídky knihovnických služeb pro ukrajinsky mluvící. K tomuto účelu jsme proto vyčlenili část webu pro informace v ukrajinštině.[2] Dále jsme čtenářům přicházejícím z Ukrajiny v důsledku válečného konfliktu nabídli až do konce roku 2022 registraci zdarma. Příchozí u nás mohou trávit čas, mají volný přístup na internet, v knihovně mají k dispozici knihy z fondu nebo denní tisk, zdarma mohou tisknout a kopírovat dokumenty.“²

Na festivalovém odpoledni brněnského spolku Vesna „Hrdinkám sláva!“ KJM realizovala workshop s knížkou Oksany Bula Zubr si hledá místo

¹ https://www.skipcr.cz/sites/default/files/org/klub-tvorivych-knihovniku/maly-tvorivec/maly_tvorivec_2021_podzim_ukrajinsky.pdf

² <https://duha.mzk.cz/clanky/aktivity-knihovny-jiriho-mahena-v-brne-pro-lidi-prichazejici-z-ukrajiny-v-dusledku-valecneho->

Balení materiální pomoci v Masarykově veřejné knihovně Vsetín

Účastníci oslavy pravoslavných Velikonoc v Knihovně K. Dvořáčka ve Vyškově

Ukrajina.knihovny.cz

Významnou pomocí pro veřejné knihovny napříč celou Českou republikou bylo vytvoření portálu <https://ukrajina.knihovny.cz/>, který vznikl v Moravské zemské knihovně jako sdílená platforma materiálů pro práci s ukrajinskými dětmi.

Webová stránka se stala vítaným pomocníkem pro práci knihoven všech velikostí. Technickým správcem webu se stal odbor Knihovny.cz Moravské zemské knihovny v Brně.

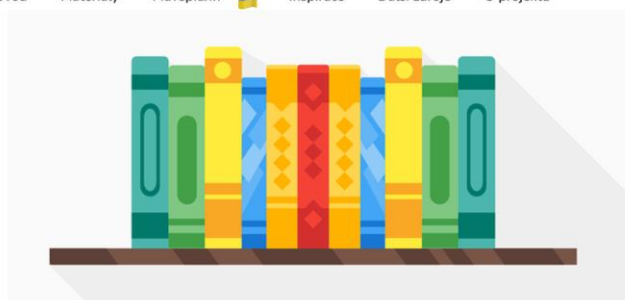

„Portál Knihovny.cz spravovaný Moravskou zemskou knihovnou ve spolupráci s Městskou knihovnou v Praze a Městskou knihovnou v Blansku přichází s webovou stránkou Knihovny Ukrajíně na <https://ukrajina.knihovny.cz/>, který zprostředkovává knihovníkům, ale i učitelům materiály pro práci s dětmi ukrajinských uprchlíků. Zapojit se může kdokoliv, správci uvítají i tipy na další zdroje od veřejnosti.“

Z tiskové zprávy 6.3.2022

Матеріал и

Ми рекомендуємо

Електронні книги
українською мовою для
дітей безкоштовно

Казки та фільми для
дітей – українською
мовою, безкоштовний
перегляд

Маленький Творець

Webová stránka projektu

Ze závěrečných zpráv regionálních oddělení pověřených knihoven JmK k hodnocení činnosti

Oddělení regionálních služeb Městské knihovny Hodonín

„Celkově stoupl počet metodických návštěv, protože již nebyla omezení ohledně koronaviru. Z tohoto důvodu došlo k poklesu konzultací a problematika knihoven se řešila při metodických návštěvách nebo při rozvozu knih. Kromě klasické činnosti jsme se zaměřily na důležitost vzdělávání knihovníků a vyplňování nového Deníku knihovny. Knihovny byly upozorněny na potřebu dělat dotazníková šetření spokojenosti uživatelů, byly dávány praktické návody.“

Útvar služeb poboček Knihovny Jiřího Mahena v Brně

„Podle výkonových ukazatelů je zřejmé, že po covidové pauze se lidé rádi vrací do knihoven, buď v pozici čtenářů nebo návštěvníků různých akcí a volnočasových aktivit. Na všech provozech se zvýšil počet výpůjček Albi knih, deskových her a kreativních hraček, zakoupených z projektu Ruku v ruce Lekotéka a nově v roce 2022 také díky navýšení finanční částky na nákup knihovního fondu z JMK.“

Realizaci vzdělávacích pořadů pro školy ovlivnil příliv uprchlíků z válečné Ukrajiny. Právě s těmito příchozími uprchlíky, kteří se postupně integrují do naší společnosti, se na pobočkách setkáváme v rámci školních kolektivů stále častěji. Z těchto důvodů byl knihovní fond na pobočkách doplněn o dětskou literaturu v ukrajinštině.“

Oddělení veřejných knihoven Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově

„I přes složitou situaci minulých let se provoz knihoven v regionu vrací ke své obvyklé činnosti. Z konzultací vyplývá, že se do některých knihoven obtížně daří nalákat zpět uživatele a čtenáře. Jsou ale i knihovny, kde se daří obnovit činnost knihovny a s návštěvností není problém. Regionální funkce se nezastavily a mají již nezastupitelnou úlohu v podpoře činnosti knihoven.“

Regionální oddělení Městské knihovny Znojmo

„V pondělí 11. 4. 2022 proběhl metodický workshop s herním programem od společnosti Albi, kterým nás provedla Mgr. Lada Kudláčková a paní Jana Vosáhlová – Seminář s Albi splnil veškerá očekávání. Vzdělávání proběhlo nenásilnou formou, u které se knihovnice i pobavily. Nejenom, že

viděli hry, které Albi nabízí, ale především se s nimi naučili pracovat dál pomocí metodických listů, které v návodech her nejsou. Dárky byly jen třešničkou na dortu.“

2 Naplňování Konceptce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027

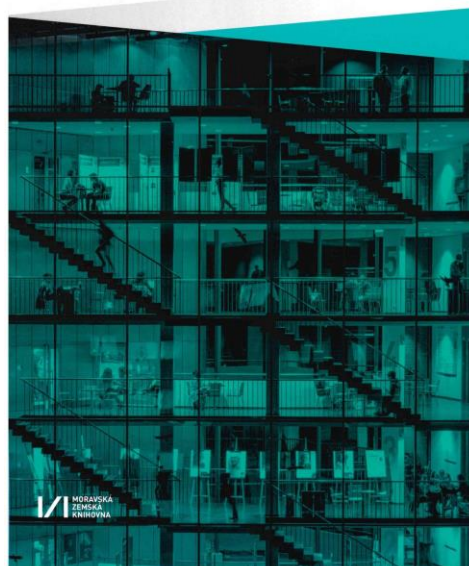
Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami zpracovala v roce 2021 novou **Koncepci rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027**, která klade důraz na rozvoj knihoven jako **kulturních, vzdělávacích a komunitních center** a vychází z vládou schválené *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027 s výhledem do roku 2030*, ale zejména z aktuálních podmínek a potřeb obsluhovaných knihoven v Jihomoravském kraji.

Koncepce klade důraz na regionální službu **Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit**, která stála v průběhu roku v pozornosti všech regionálních oddělení pověřených knihoven Jihomoravského kraje a na kterou měly pověřené knihovny vyčleněnou finanční částku z dotace na regionální funkce knihoven.

Koncepce věnuje pozornost rozvoji všech regionálních služeb, jejichž koordinace a součinnost byla jedním z celoročních úkolů Oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK ve spolupráci s pověřenými knihovnami kraje. Stejně jako spolupráce se zřizovateli knihoven a lobbování za potřeby zejména obecních knihoven.

Jak bylo zmíněno v loňské zprávě: „*Naplnění cílů koncepce stojí především na pochopení a podpoře knihovníků těch nejmenších knihoven, na jejichž ztotožnění se s posláním knihovny jako místa setkávání, nových podnětů a rozmanitých komunitních aktivit. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky. MZK připraví v roce 2024 ve spolupráci s pověřenými knihovnami Jihomoravského kraje analýzu průběžného naplňování vytyčených cílů koncepce.*“

Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven
v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027

Workshop pro knihovníky Albi na podporu deskových her (region Znojmo)

Workshop pro knihovníky komiksem ke čtenářství (region Znojmo)

3 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji

Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2022 vymezila obsah regionálních funkcí poskytovaných Moravskou zemskou knihovnou a jí pověřenými knihovnami:

1. poradenské, vzdělávací a koordinační služby,
2. statistika knihovnických činností,
3. vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů,
4. tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů,
5. pomoc při revizích a aktualizacích knihovnických fondů,
6. nákup, zpracování a distribuce knihovnických fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny,
7. servis automatizovaného knihovnického systému,
8. další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb,
9. metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže.

Výkon regionálních činností byl vymezen těmito smlouvami:

1) Jihomoravský kraj a Moravská zemská knihovna v Brně uzavřely **Smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2022** (k podpisu došlo ze strany Moravské zemské knihovny 5. 1. 2022, ze strany Jihomoravského kraje 24. 1. 2022).

2) Jihomoravský kraj, Moravská zemská knihovna v Brně a jednotlivé pověřené knihovny uzavřely **Dohodu o zajišťování výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2022** (k podpisu došlo ze strany Jihomoravského kraje 11. 2. 2022, ze strany MZK 1. 2. 2022 a následně pověřených knihoven).

3) Mezi Moravskou zemskou knihovnou a pověřenými knihovnami platí na neurčitou dobu uzavřená **Smlouva o přenesení regionálních funkcí a používání přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí**. Součástí každé smlouvy je každoročně aktualizovaná příloha s výčtem poskytovaných regionálních služeb a seznam knihoven, kterým jsou poskytovány.

4) Požadovaná výše dotace včetně komentáře spolu s popisem cíle podpory, na který je dotace požadována, byla uvedena v **Žádosti o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v Brně prostřednictvím Moravské zemské knihovny v Brně z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK**, kterou předložily začátkem roku 2022 jednotlivé pověřené knihovny JMK Moravské zemské knihovně v Brně.

Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2022 byla schválena usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 864/21/Z8 dne 16. 12. 2021. O poskytnutí dotace rozhodlo Zastupitelstvo Jihomoravského kraje na svém 8. zasedání dne 16. 12. 2021 usnesením č. 763/21/Z8.

3.1 Metodika Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji

Pro efektivní a správné čerpání dotace na výkon regionálních funkcí vydala Moravská zemská knihovna v Brně coby příjemce dotace *Metodiku Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji (aktualizace pro rok 2022)*.

Podle Metodiky je krajská knihovna oprávněna provádět v průběhu roku věcnou kontrolu výkonu RF v pověřených a obsluhovaných knihovnách spočívající v prověření správného a rovnoměrného užití prostředků na výkon RF, správnosti a oprávněnosti částek fakturovaných obsluhovanými knihovnami a vyplacených pověřenými knihovnami.

3.2 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven

Pro rok 2022 podpořil Jihomoravský kraj regionální funkce knihoven oproti předcházejícímu roku **ve zvýšené částce o 1 milion Kč na 17 milionů korun**. Stejně jako v předchozím roce vycházel propočet částek pro pověřené knihovny **z počtu obsluhovaných knihoven a z počtu registrovaných uživatelů**.

Dotace na regionální funkce knihoven byla podle smlouvy mezi Jihomoravským krajem a Moravskou zemskou knihovnou poskytnuta v roce 2022 na účet MZK stejně jako v předchozích letech ve čtyřech splátkách:

1. splátka ve výši **4 250 000 Kč** měla být poskytnuta příjemci nejpozději do 30 dnů ode dne podpisu smlouvy. Na účet Moravské zemské knihovny přišla první splátka 26. 1. 2022.
2. splátka ve výši **4 250 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 31. 3. 2022. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 18. 3. 2022.
3. splátka ve výši **4 250 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 30. 6. 2022. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 14. 6. 2022.
4. splátka ve výši **4 250 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 30. 9. 2022. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 16. 9. 2022.

Rozdělení dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v letech 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
MěK Boskovice	2 010 000	2 209 000	2 513 000	2 529 000	2 639 000
KJM v Brně	505 000	555 000	510 000	560 000	633 000
MěK Břeclav	2 983 000	3 302 000	2 563 400	2 449 000	2 560 000
MěK Kuřim	1 587 000	1 749 000	1 952 000	2 043 000	2 122 000
MěK Hodonín	1 924 000	2 115 000	1 973 600	1 949 000	2 189 000
Knihovna K. Dvořáčka	1 471 000	1 622 000	1 984 000	1 976 000	2 112 000
MěK Znojmo	2 147 000	2 348 000	2 404 000	2 394 000	2 495 000
Pověřené knihovny	12 627 000	13 900 000	13 900 000	13 900 000	14 750 000
MZK v Brně	1 973 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 250 000
Celkem	14 600 000	16 000 000	16 000 000	16 000 000	17 000 000

3.3 Počet obsluhovaných knihoven a celkový počet veřejných knihoven v Jihomoravském kraji

V roce 2022 obsluhovala MZK v Brně a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí **685 smluvních knihoven** (678 obsluhovaných knihoven + 7 pověřených knihoven).

**Počet obsluhovaných knihoven v Jihomoravském kraji 2022
(uzavřena smlouva o poskytování RF)**

Region	Počet obsluhovaných knihoven celkem
Blansko	136
Brno-město	16
Brno-venkov	144
Břeclav	75
Hodonín	79
Vyškov	86
Znojmo	142
Celkem	678
MZK v Brně	7
CELKEM	685

Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji 2022 – celkový stav

Region	Knihovny							Knihovny bez pob.	Knihovny celkem
	Profesionální				Neprofesionální		Pobočky celkem		
	Pověřené	Pobočky	Profesionální	Pobočky	Neprof.	Pobočky			
Blansko	1	2	11	26 ³	96		29	108	137
Brno-město	1	36 ⁴	0				36	1	37
Brno-venkov	1		19	5	126		5	146	151
Břeclav	1	3	13	4	55	1	8	69	77
Hodonín	1	1	18	1	61		2	80	82
Vyškov	1	2	6	10	67	1	13	74	87
Znojmo	1	5	8	3	126	1	9	135	144
Celkem	7	49	75	49	531	3	102	612	715
MZK	1								
Celkem JMK	8	49	75	49	531	3	102	612	715

3.4 Změny v obsluhovaných knihovnách

BLANSKO

Pověřený region Blansko má od roku 2022 nově **celkový počet knihoven 137, včetně pověřené knihovny** – z toho je 12 profesionálních, z nichž některé se starají celkem o 29 poboček. Z tohoto počtu mají **2 zatím dlouhodobě pozastavenou činnost** (ve výhledovém plánu je řešení prostor):

- Městská knihovna Blansko – **pobočka Obůrka**
- Městská knihovna Letovice – **pobočka Meziříčko**

³ Dlouhodobě pozastavená činnost Městská knihovna Blansko, pobočka Obůrka a Městská knihovna Letovice, pobočka Meziříčko

⁴ Detašované pracoviště IN-Centrum, Mahenův památník, 33 poboček v AKS ARL a pobočka Křížova v AKS KOHA

Obnovená činnost:

- Městská knihovna Boskovice – **pobočka Hrádkov** zahájila provoz v nově postaveném komunitním centru od 1. 9. 2022
- Městská knihovna Boskovice – **pobočka Vratikov** je nově otevřená od 1. 3. 2022.

Knihovna v osadě Hrádkov (214 obyvatel) se nachází v Komunitním centru vybudovaném s podporou dotace IROP (výzva IROP č. 8 „Sociální služby a komunitní centra II“) prostřednictvím MAS Boskovicko PLUS.

Ke dni 21.6.2022 byla nově podepsaná Dohoda o poskytování služeb KZMB s obcí Kozárov, jejíž knihovna měla dlouhodobě pozastavenou činnost. Slavnostní otevření proběhlo 2. září 2022. Pozvání přijal a zúčastnil se také ředitel MZK v Brně profesor PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D. Informace o této významné akci je možné dohledat na webu pověřené knihovny v sekci pro knihovny:

„Knihovna se srdcem na dlani

Obec Kozárov má od 2. září 2022 nově otevřenou knihovnu. V malé obci našeho regionu, ve které žije 120 obyvatel, chyběla knihovna dlouhých 25 let. Její uzavření se datuje ke konci roku 1997. V té době pro ni nebyl žádný vhodný prostor. Až před dvěma roky se při rekonstrukci kulturního domu našlo řešení. Díky dotaci, která byla žádána ve spolupráci s MAS Boskovicko Plus, vznikl samostatný prostor pro knihovnu spolu s dětským koutkem. V půdní vestavbě byla také vybudována společenská místnost.“

Slavnostní otevření Obecní knihovny Kozárov za účasti ředitele MZK v Brně, prof. T. Kubíčka

BRNO-VENKOV

Pozastavena byla činnost knihoven v **Přibyslavicích**, která je umístěna v objektu v havarijním stavu. Dlouhodobě je pozastavena činnost knihovny ve **Zhoří** (obec s cca 50 obyvateli).

BŘECLAV

Změna oproti loňskému roku, ubyla 1 neprofesionální knihovna v obci Perná, knihovna zrušena a odhlášena na MK ČR na žádost zřizovatele.

ZNOJMO

Evidované nefunkční knihovny:

Černín, Horní Kounice, Ratišovice, Starý Petřín, Tvořihráz, Polánka, Horní Břečkov, Vevčice Štítary, Jiřice u MB, Čermákovice.

3.5 Systém střediskových knihoven

V roce 2022 vykonávalo střediskovou funkci v Jihomoravském kraji stejně jako v roce 2021 **devět knihoven**.

V regionu Brno-venkov

Městská knihovna Ivančice – 0,1 úvazku

Městská knihovna Modřice- 0,1 úvazku

Obecní knihovna Mokrý-Horákov – 0,1 úvazku

Městská knihovna Rosice – 0,1 úvazku

Městská knihovna Tišnov – 0,1 úvazku

Městská knihovna Židlochovice – 0,1 úvazku

Funkci střediskové knihovny vykonává také Městská knihovna Kuřim.

V regionu Blansko

Knihovna městyse Křtiny – 0,15 úvazku

Obecní knihovna Ráječko – v rámci úvazku okresní metodiky

4 Rekonstrukce a modernizace knihoven

4.1 Dotační titul JmK Obecní knihovny

V roce 2022 bylo po dvou letech znovuobnoveno vyhlášení dotačního titulu Jihomoravského kraje pro obce do 3 000 obyvatel **Obecní knihovny**. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK iniciovalo začátkem února ve spolupráci s Oddělením rozvoje venkova a zemědělství Odboru regionálního rozvoje Jihomoravského kraje a ve spolupráci s Národní knihovnou ČR a Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukci knihoven (MC VRK) webinář pro potenciální žadatele, který se setkal s velkým ohlasem. Zúčastnilo se ho 71 zástupců knihoven a obcí, potěšující byl zájem i z jiných krajů (Královéhradcký kraj, Kraj Vysočina).

V rámci schvalovacího řízení došlo k navýšení původně vymezené orientační částky z 1,500.000,- Kč na 1,990.000,- Kč. Žádný ze schválených projektů nebyl krácen. **Z 90 podaných žádostí bylo schváleno 54 projektů.**

V průběhu května a června 2022 byla Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukci knihoven při MZK zapůjčena putovní výstava mapující realizaci projektů podpořených z DT Obecní knihovny v letech 2016-2019 Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, kde byla ke zhlédnutí v přízemí foyer v otevírací době KrÚ JmK. Proměnu vnímání knihoven v očích zřizovatelů potvrdily i jednotlivé žádosti.

„Knihovna plní v naší obci roli nositelky kultury a vzdělanosti. Chceme pod hlavičkou knihovny obnovit také hraní divadel.“

„Snažíme se, aby knihovna neplnila jen funkci půjčovny knih, ale byla místem setkávání a nositelem kultury v obci.“

„Cílem rozvoje obecní knihovny je posílení její vzdělávací a komunitní role. Cílovými skupinami jsou všechny věkové a sociální vrstvy obyvatel obce.“

Finanční podpora Jihomoravského kraje prostřednictvím dotačního titulu Obecní knihovny umožnila podpořit modernizaci interiérů knihoven a tím přispět k jejich rozvoji jako komunitních center svých obcí.

4.2 Rekonstrukce a modernizace knihoven v regionech

REGION BLANSKO

Velké Opatovice – knihovna byla přestěhovaná do náhradních prostor bez omezení provozu. V původní budově se realizovala celková rekonstrukce vnitřních prostor. Interiér byl svěřen k realizaci paní Ivě Machové, která je již autorkou více zdařilých projektů.

Cetkovice – byl dokončen bezbariérový vstup do knihovny, která je umístěna ve druhém podlaží obecního úřadu – venkovní výtah umožnil pohodlný vstup z ulice přímo do prostor knihovny a je využíván i pro cirkulaci VF.

Knínice - z dotace JMK byla zakoupena počítačová technika a vybudován dětský koutek.

*Nové interiéry
Obecní knihovny Knínice*

Kořenec – z dotace JMK byla provedena obměna starých regálů za uzavíratelné skříně, doplněná počítačová technika. Byly zakoupeny 2 Albi tužky, knihy z řady Kouzelné čtení a loutkové divadlo a vybudován audiokoutek pro poslech.

Nový audiokoutek v Místní knihovně Kořenec

Svitávka – byla dokončena celá rekonstrukce prostor knihovny v historické budově Löw-Beerovy vily, kde sídlí též obecní úřad a je zde i muzeum. Realizace interiéru byla ve spolupráci s Ivou Machovou. Podařilo se zdařile propojit požadavky na moderní knihovnu a zachovat původní charakter místností. Slavnostní otevření proběhlo 3. září 2022.

Interiéry Knihovny Svítávka

REGION BRNO-VENKOV

Byla zahájena rekonstrukce **Obecní knihovny Ostopovice** - kompletní přestavba stávající budovy, knihovna je dočasně přesunuta do náhradních prostor. Rekonstrukce má být dokončena v roce 2023. Nová knihovna je budována jako komunitní prostor obce (kulturní sál, knihovna, příležitostná kavárna atp.)

Do menších prostor se přestěhovaly knihovny v **Lomnici** a v **Těšanech**. Obě tyto knihovny jsou umístěny v ZŠ a musely uvolnit prostor z důvodu navyšujícího se počtu žáků.

REGION BŘECLAV

Bohumilice – pobočka profesionální knihovny Klobouky – otevřeno nové komunitní centrum včetně knihovny

Křepice – rekonstrukce interiérů knihovny v letních měsících, prázdniny zavřeno

Brumovice – otevřené nové komunitní centrum včetně knihovny

Kašnice – rekonstrukce budovy OÚ, nová knihovna v 1. patře budovy OÚ

Městská knihovna. Autorka fotografie Martina Minaříková

Klobouky, nový dětský koutek. Autorka fotografie Jana Prcíková

Rekonstrukce Místní lidové knihovny v Křepici.

Autorka fotografie Božena Dvořáková

*Místní knihovna Šitbořice, nový dětský koutek.
Autorka fotografie Marie Zoubková*

REGION ZNOJMO

- **Plaveč** – nové regály, stůl, topení
- **Jaroslavice** – nové topení a sociální zařízení
- **Morašice** – budování dětského koutku
- **Olbramkostel** – regály, systém Tritius REKS, notebook
- **Lesná** – nové regály, křesílka se stolečkem a výmalba

Obecní knihovna v Pavlicích

5 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK

Regionální služby v roce 2022 byly zajišťovány v pověřených knihovnách v celoročním přepočteném stavu **20,16 pracovními úvazky**; v MZK Brno **3,46 úvazky**. K předcházejícímu roku došlo v přepočteném stavu v pověřených knihovnách ke zvýšení o **0,48 pracovního úvazku**, celkové navýšení bylo o **0,35 pracovního úvazku**.

Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí knihoven (přepočtený stav)

REGION	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Blansko	3,13	3,145	3,145	3,45	3,45	3,99
Brno-město	0,37	0,31	0,38	0,38	0,37	0,32
Brno-venkov	4,5	4,04	2,83	2,919	2,75	2,75
Břeclav	3,0	3,0	3	3,0	3,0	3,0
Hodonín	3,5	3,2	3,2	3,0	3,0	3,0
Vyškov	3,2	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1
Znojmo	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Pověřené knihovny celkem	22,28	20,695	19,555	19,749	19,67	20,16
MZK	3,7	3,79	3,66	3,508	3,6	3,46
CELKEM	25,98	24,485	23,215	23,257	23,27	23,62

V **regionu Blansko** - od 1.1.2022 do 28.2.2022 - 3 plné pracovní úvazky (Helena Jalová – vedoucí; Alice Skácelová, Mgr. Radomíra Marková).

Od 1. 3. 2022 - 4 plné pracovní úvazky

Dohoda o pracovní činnosti do 28. 2. 2022 - Mgr. Hana Matulová

Dohoda o provedení práce - Marie Slaničková

Celkové úvazky regionu pro rok 2022 - 3,99.

V **regionu Brno-venkov** celkový počet 2,75

Lenka Šefferová – vedoucí regionálního odd. - úvazek 0,75

Barbora Sedláková – úvazek 1,0 (leden-květen 2022)

Simona Jedličková – úvazek 1,0 (září-prosinec 2022)

Jitka Zavřelová – úvazek 1,0

DPP, DPČ

Mgr. Alena Drdulová – (DPČ 80 hod. měsíčně, pracoviště Kuřim).

Věra Štěpánová – (červen-prosinec 2022, celkem odpracováno 252 hodin, pracoviště obecní knihovny v regionu).

Distribuce výměnných fondů a konzultace pro knihovníky jsou zajištěny odbornými pracovníky ve spádových knihovnách formou DPP (6 x 180 hod./rok, Ivančice: Bc. Blanka Odutová, Modřice: Mgr. Renata Pilátová, Mokrý-Horákov: Ivana Brzobohatá, Rosice: Jaroslava Eliášová, Tišnov: Dagmar Kopřivová, Židlochovice: Bohumila Pavková).

V **regionu Břeclav** celkový počet úvazků 3,0. Jitka Burešová. – vedoucí, úvazek 1,0; Helena Buršíková, úvazek 1,0; Stanislava Haberová, úvazek 1,0.

V **regionu Hodonín** celkový počet úvazků 3,0. Vedoucí Magda Švejcarová – úvazek 0,4, Marcela Koláčková – úvazek 1,0; Bc. Jitka Štípská – úvazek 1,0; Ivana Šimková – úvazek 0,6.

V regionu Vyškov

Palíšková Jana	0,5	Kalivodová Eva	0,9	Barová Jaroslava	0,5
Vašíčková Dana	0,5	Sláčáková Yvona	0,5	Křetinská Soňa	0,1
				Valiašek Ladislav	0,1
Celkem	3,1				

V regionu Znojmo celkový počet 4,0 úvazků (Kateřina Juřicová, vedoucí, úvazek 1,0; Mgr. Magdaléna Filipová, úvazek 1,0; Petra Haitová, úvazek 1,0; Květa Sobotková, úvazek 1,0).

6 Významné události v knihovnách v roce 2022

Po dvou letech byla obnovena soutěž Vesnice roku 2022. Do soutěže se v Jihomoravském kraji přihlásilo 20 obcí, nejvíce ze všech krajů v ČR. Členkou krajské hodnotitelské komise za Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR byla jmenovaná Helena Jalová, vedoucí regionálního oddělení Městské knihovny Boskovice.

Za Jihomoravský kraj získala **Diplom za moderní knihovnické a informační služby [Obecní knihovna v Ořechově](#)**, region Brno-venkov. Komisi zaujala širší činnosti knihovny a také spolupráce se všemi složkami v obci. Paní knihovnice Naděžda Adámková se podílí na organizaci kultury a pravidelně spolupracuje se školami. Aktivity probíhají též ve spolupráci s okolními obcemi. Knihovna je umístěná v nových moderních rekonstruovaných prostorách.

6.1 Knihovna roku 2022

Dne 2.9.2022 navštívila Obecní knihovnu v Ořechově celostátní komise soutěže Knihovna roku 2022. Prezentaci knihovny byl přítomen starosta obce, pan Tomáš Dudík.

Pan starosta Tomáš Dudík a paní knihovnice Naděžda Adámková během návštěvy komise Knihovna roku 2022

Knihovna obdržela na slavnostním vyhlášení v Týdnu knihoven dne 4.10.2022 diplom za **“za významnou spolupráci s mateřskými a základními školami a rozsáhlou tvorbu výukových programů s důrazem na dětské čtenářství a za zásadní podporu kultury v obci.”**

Ocenění pro Obecní knihovnu v Ořechově v Zrcadlové kapli Klementina (N. Adámková uprostřed)

Noc s Andersenem v Obecní knihovně v Ořechově

6.2 Městská knihovna roku 2022

Soutěž „Městská knihovna roku“ vyhláší každoročně předsednictvo SKIP. Soutěž je určena knihovnám, která působí v obci se statutem města bez ohledu na velikost sídla.

Nominace knihoven za Jihomoravský kraj:

- Městská knihovna Hodonín
- Městská knihovna Kyjov
- Městská knihovna Tišnov
-

S ohledem na vyšší úroveň standardů VKIS a lepší statistické ukazatele postoupila dle rozhodnutí regionální hodnotitelské komise z 15. 6. 2022 do celostátního kola za Jihomoravský kraj **Městská knihovna Tišnov**.

Návštěva komise v Městské knihovně Tišnov. Zleva Daniela Divínová, Marie Šedá, Vít Richter, Kateřina Hubertová, zástupci knihovny Edita Hečová a vedoucí knihovny Dagmar Kopřivová

Projekt Kreativní laboratoř v tišnovské knihovně

(Otevřená kreativní laboratoř, projekt s podporou VISK 2 a VISK 3 na podporu programování a práce s digitálními technologiemi pro děti od 3 let. Práce s Ozoboty nebo Bee-Boty, 3D tiskárnou, řezacím plotrem a virtuální realito za asistence knihovnice.)

6.3 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2022

V roce 2022 byl vyhlášen již 4. ročník krajské soutěže **Komunitní knihovna Jihomoravského kraje** a **TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje**. Podruhé se udílení cen konalo pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje, Mgr. Jana Grolicha, v reprezentativních prostorách zasedacího sálu Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Ocenění předával náměstek hejtmána Mgr. František Lukl, MPA a ředitel Moravské zemské knihovny prof. Tomáš Kubíček. Cílem ocenění je podpořit a zviditelnit roli a význam knihoven jako vzdělávacích, kulturních a komunitních institucí, které přispívají k propojování lidí v místě, prohlubování jejich zájmu o současnost i minulost života obce a napomáhají budování kvalitativně nových vztahů podporujících rozvoj občanské společnosti.

V roce 2022 bylo do soutěže nominováno a udělení prestižních cen se ucházelo celkem 20 knihoven:

REGION BLANSKO

Obecní knihovna Obora
Obecní knihovna Sloup
Městská knihovna Letovice

REGION BRNO-MĚSTO

KJM, pobočka Komín

REGION BRNO-VENKOV

Obecní knihovna Říčany
Obecní knihovna Blažovice

REGION BŘECLAV

Místní knihovna Kostice

REGION HODONÍN

Městská knihovna Dubňany
Obecní knihovna Dolní Bojanovice
Obecní knihovna Kozojídky
Místní knihovna Lužice

REGION VYŠKOV

Obecní knihovna Letonice
Obecní knihovna Hostěrádky - Rešov
Obecní knihovna Lysovice

REGION ZNOJMO

Obecní knihovna Šatov
Obecní knihovna Hnanice
Obecní knihovna Břežany

Z hodnotících kritérií:

- počet kulturních akcí a počet návštěvníků kulturních akcí
- počet vzdělávacích akcí a počet návštěvníků vzdělávacích akcí
- zaměření aktivit na širokou veřejnost, nejen na čtenáře knihovny
- mezigenerační aktivity
- konkrétní příklady spolupráce a společné aktivity s organizacemi v místě
- vzhled a vybavení knihovny
- zapojení knihovny do života a plánu rozvoje obce

Vítězné knihovny v každé ze soutěžních kategorií obdržely diplom a sponzorské dary, součástí ocenění byla jejich medializace.

Oceněné knihovny

Kategorie do 500 obyvatel: **Obecní knihovna Obora, region Blansko**

Kategorie 501 až 1 000 obyvatel: **Obecní knihovna Kozojídky, region Hodonín**

Kategorie 1 001 až 3 000 obyvatel: **Obecní knihovně Otnice, region Vyškov**

Kategorie 3 001 až 5 000 obyvatel: **Obecní knihovna Bílovice nad Svitavou, region Brno-venkov**

Kategorie 5 001 a více obyvatel: **Městská knihovna Mikulov, region Břeclav.**

Absolutním vítězem, **TOP Komunitní knihovnou Jihomoravského kraje 2022** se stala **OBECNÍ KNIHOVNA KOZOJÍDKY**, pod vedením Bc. Anety Davidové, DiS. a paní Marie Šrahůlkové. Knihovna v obci s 524 obyvateli se může pochlubit vlastní vizuální identitou (logo, banner, informačně bohaté webové stránky), pořádáním příměstského tábora, nadstandardním přístupem ke svým čtenářům a především množstvím kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit pro všechny generace.

TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje Obecní knihovna Kozojídky, region Hodonín. Zleva Mgr. František Lukl, Ing. Zdeněk Jurček, místostarosta, Bc. Otakar Březina, starosta, Marie Šrahůlková a Bc. Aneta Davidová, knihovnice, prof. T. Kubíček, ředitel MZK

6.4 Oceňování knihoven v regionech

Oceňování knihoven za nadstandardní práci s cílem motivovat a povzbudit k lepší činnosti i další obsluhované knihovny v regionu se stalo součástí pravidelných aktivit všech pověřených knihoven.

REGION BLANSKO

Ocenění v regionu Blansko 2022 získaly z rukou ředitele KZMB Mgr. Ondřeje Dostála, Ph.D. **Renata Tupá, Městská knihovna Boskovice** – za dlouhodobé vedení oddělení studovny, za mimořádnou ochotu a výborné výsledky při realizaci MVS, **Mgr. Bc. Iveta Pernicová, DiS.**, která vede dvě knihovny v regionu (**Obecní knihovnu Sloup** – získala pro ni ocenění za modernizaci knihovny, rozvoj komunitních aktivit v obci kreativní knihovnickou činnost a **Obecní knihovnu Šošůvka** – ocenění za vzorné vedení knihovny od roku 2007 a za aktivní podporu její modernizace) a **Mgr. Pavla Vondálová z Obecní knihovny Vísky** – za podporu dětského čtenářství v úzké spolupráci s místní ZŠ a MŠ.

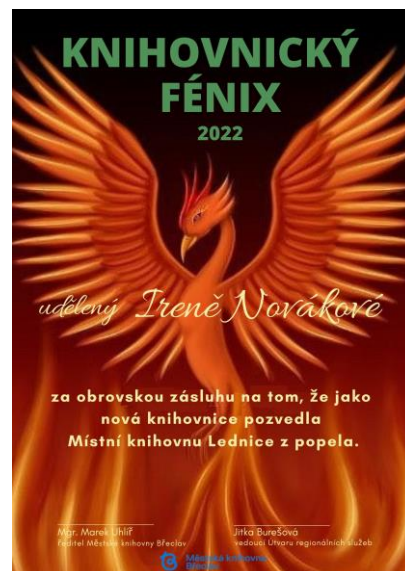

Regionální ocenění pro paní Pavlu Vondálovou z Obecní knihovny Vísky udělil ředitel Kulturního zařízení města boskovice Mgr. Ondřej Dostál, Ph.D. a paní Helena Jalová, vedoucí regionálního oddělení

BŘECLAV

Ocenění pro paní Irenu Novákovou z Místní knihovny Lednice předává ředitel Městské knihovny Břeclav Mgr. Marek Uhlíř

ZNOJMO

Po delší odmlce kvůli pandemii Covid bylo opět obnoveno oceňování knihoven znojemského regionu. Vybrána byla **Místní knihovna v Šatově**, kde je knihovnicí paní Anna Sovová, která jako knihovnice nastoupila ve 2. čtvrtletí roku 2021. Pod jejím vedením a za velmi krátkou dobu proběhla modernizace knihovny – výměna a změna postavení regálů, stolů a židlí, dětského koutku a také celkové zútulnění knihovny. Od té doby zde také probíhají různé kulturní a vzdělávací akce s velmi dobrou účastí.

Ocenění pro knihovnu Šatov za účasti ředitelky Městské knihovny Znojmo Mgr. Jany Sikorové a vedoucí regionálního oddělení Kateřiny Juřicové.

7 Ediční činnost Moravské zemské knihovny a pověřených knihoven JMK

Koncem roku 2022 vydala Moravská zemská knihovna publikační počín **Veřejné knihovny Jihomoravského kraje v letech 2015-2021**. Publikace vyšla v nákladu 220 výtisků a je dostupná on-line.

Cílem publikace, která vyšla v úzké spolupráci s pověřenými knihovnami Jihomoravského kraje, je představit proměny, jimiž v posledních letech procházejí veřejné knihovny, a to jak po stránce interiérového vybavení, jehož modernizaci v mnoha případech předchází rekonstrukce objektu, tak především zásluhou rozšiřujících se služeb orientovaných i na neregistrované uživatele.

https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/souboryMZK/verejne_knihovny_v_jihomoravskem_kraji_2015-2021.pdf

Regionální oddělení pověřených knihoven vydávají výsledky činnosti veřejných knihoven svého regionu v uplynulém roce.

Např. Městská knihovna ve Znojmě zpracovala *Výsledky činnosti veřejných knihoven znojemského regionu za rok 2021*, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově vydala *Přehled činnosti veřejných knihoven regionu Vyškov v roce 2021* a Městská knihovna Kuřim zpracovala *Veřejné knihovny regionu Brno-venkov 2021*.

Výsledky činnosti veřejných knihoven jsou určeny především zřizovatelům knihoven, jsou publikovány také on-line a je na ně odkazováno v zápisech z metodických návštěv. Umožňují analýzu činnosti obsluhovaných knihoven v porovnání s výkonnostními ukazateli ostatních knihoven v regionu. Jejich nedílnou součástí je fotodokumentace interiérů knihoven i realizovaných aktivit.

Na webových stránkách pověřených knihoven jsou zveřejněny informace pro obsluhované knihovny o novinkách, adresář, údaje o poskytovaných službách, kontakty na regionální pracovníky, zprávy z porad a další aktuální informace:

BLANSKO: <https://www.kulturaboskovice.cz/knihovna/pro-knihovny/kontakt>

BRNO-VENKOV: <https://www.kulturakurim.cz/knihovna-kontakty>

BŘECLAV: <https://www.knihovnabreclav.cz/kontakt-163>

HODONÍN: <https://www.knihovnahod.cz/region-kontakty.html>

VYŠKOV: <https://www.kkdvyskov.cz/kontakty-region>

ZNOJMO: <https://www.knihovnazn.cz/kontakty-region.html>

7.1 Časopis Duha

Rok 2022 uzavřel 36. ročník časopisu Duha, s podnázvem Informace o knihách a knihovnách z Moravy. Cílem příspěvků je přinášet nové podněty do knihovnické práce, sdílení trendů a příkladů dobré praxe. Mnohé příspěvky mají celorepublikový dosah a jejich využití je napříč velikostí knihoven. Počet pravidelných odběratelů se v roce 2022 ustálil na počtu 305, při počtu odebíraných výtisků 419. Časopis vycházel stejně jako v uplynulých letech jako čtvrtletník v nákladu 500 výtisků.

V podobě čtvrtletníku vycházela Duha stejně jako v uplynulých letech v tištěné i elektronické podobě. Elektronická verze je dostupná online na webových stránkách: <https://duha.mzk.cz/>. Starší ročníky jsou přístupné přes digitální knihovnu Kramerius: <https://duha.mzk.cz/archiv-digitalizovane-duhy>. Tištěná čísla vycházela v rozsahu 57 číslovaných stran.

Témata Duhy v roce 2022:

1. **Architektura knihoven**
2. **Technické vzdělávání v knihovnách**
3. **Koncepce knihovny**
4. **Obec a její knihovna**

Složení redakce a redakční rady v roce 2022

Redakce

Mgr. Jan Lidmila, vedoucí redaktor

Mgr. Adéla Dilhofová, redaktorka

Mgr. et Mgr. Monika Kratochvílová, redaktorka a jazyková korektura

Změny ve složení redaktorů

Mgr. Adélu Dilhofovou nahradila od 4. čísla Mgr. Michaela Navrátilová

Redakční rada

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D. (Moravská zemská knihovna), předseda redakční rady

PhDr. Libuše Foberová, Ph.D. (Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě)

Bc. Pavel Zajíc (Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm)

Mgr. Kateřina Janošková (Masarykova veřejná knihovna Vsetín)

Přehled rubrik

Úvodník
Knihovna je...
Studie/Články
Inspirace, podněty, náměty
Proměny českého knihovnictví
Veřejné knihovny
Konference, akce
Informace pro knihovny
Z činnosti MZK
Knihovnické osobnosti
Recenze
Zkušenosti ze zahraničních knihoven
Rozhovor
Fejeton

The screenshot shows the homepage of the 'DUHA' journal website. The header features the logo 'DUHA' and the tagline 'Informace o knihách a knihovnách'. A search bar is located in the top right corner. Below the header is a navigation menu with links: Úvod, Aktuální číslo, Archiv, O Duze, Pro autory, Rejstřík autorů, Rejstřík medailonů, and Blogy. The main content area is divided into three columns. The left column, titled 'Akce pro knihovníky', lists events for the month of April, including a poetry reading on Wednesday, 22nd, and a webinar on Thursday, 23rd. The middle column, titled 'Nacházíte se: Úvod', displays the current issue '4 / 2022' and lists the table of contents under various categories: Úvodník (Jan Lidmila), Knihovna je... (Tomáš Kocík, Ferdinand Šmikmátor, Daniela Krolupperová), Studie/články (Dvanáct knihovny Zlínského kraje, Obec Ořechov a její knihovna, Obecní knihovna a komunitní centrum Kostelní Lhota), Inspirace, podněty, náměty (Mediální vzdělávání v širškové knihovně, Čtenářská lekce, Aktivity v makerspace), and Proměny českého knihovnictví (Rozhovor s Tomášem Pavelkou). The right column, titled 'Publikační činnost MZK', features a grid of book covers and a section for the 'Program Památníku písemnictví v Rajhradě' with a link to 'Leden 2022'. At the bottom of the right column, there are links to 'Společnost Jiřího Mahena' and 'Přihlášení Shibbolethem'.

Elektronické vydání Duhy, č. 4/2022, zdroj:

https://issuu.com/moravskazemskaknihovna/docs/duhanov2021_d696adff207e8f

Časopis vychází s podporou Jihomoravského kraje.

jihomoravský kraj

8 Vzdělávání knihovníků

Jednou z prioritních oblastí, kterou Moravská zemská knihovna a pověřené knihovny v roce 2022 zabezpečovaly, bylo vzdělávání knihovníků včetně organizace porad a seminářů. Účast na vzdělávacích aktivitách vykazalo celkem **557 knihoven**, tj. **o 173 obslužených knihoven více** než v předcházejícím roce.

8.1 Vzdělávání v Moravské zemské knihovně

Nejvyšší podíl na vzdělávání knihovníků v JMK měla tradičně MZK v Brně, která z pozice krajského centra vzdělávání připravila pro **98 knihoven** a **492 účastníků** celkem **18 vzdělávacích akcí**, z toho 12 akcí v rámci výkonu regionálních funkcí knihoven.

Vzdělávací kurzy probíhaly v počítačové učebně, semináře a vzdělávací akce také v konferenčním sále MZK. Vzdělávání knihovníků Jihomoravského kraje v roce 2022 probíhalo klasickou frontální, on-line i e-learningovou formou.

Na úrovni regionů garantují vzdělávání profesionálních i neprofesionálních knihoven regionální oddělení pověřených knihoven.

Kolektivní akce pro odbornou veřejnost celkem	22
Počet účastníků celkem	669
27.1 Praktická školení a semináře	14
27.1.1 Počet účastníků	432
27.2 E-learningové kurzy	5
27.2.1 Počet účastníků	213
27.3 Rekvalifikační knihovnický kurz	3
27.3.1 Počet účastníků	24

Přehled akcí

Seminář Jak na e-vypůjčky v knihovnách

Webinář k informační a kybernetické bezpečnosti v knihovnách

Jihoslovanské literatury v současných českých překladech

Kurz MARC 21/RDA – tištěné monografie, minimální úroveň

Data, grafy, manipulace: jak se nenechat napálit

Nová tvář a funkce portálů Knihovny.cz a Digitalniknihovna.cz

Jak na komiks v knihovně?

Makerspace a technické vzdělávání v knihovnách

České překlady současné japonské beletrie a korejské prózy

Seminář knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje

Ochutnávka metod kritického myšlení při četbě knížky pro děti

Jak na prostory knihoven

Jak zapojit knihovnu do využívání služby NDK-DNNT

Dotační titul Obecní knihovny 2022 – jak uspět s žádostí

Seminář Jak na e-vypůjčky v knihovnách

30. 11. 2022

Počet hodin: 6

Počet účastníků: 16

Webinář k informační a kybernetické bezpečnosti v knihovnách

29. 11. 2022

Počet hodin: 4

Počet účastníků: 47

Jihoslovanské literatury v současných českých překladech

24. 11. 2022

Počet hodin: 3

Počet účastníků: 29

Kurz MARC 21/RDA – tištěné monografie, minimální úroveň

02. 11. 2022 - 03. 11. 2022

Počet hodin: 14

Počet účastníků: 38

Data, grafy, manipulace: jak se nenechat napálit

20. 10. 2022

Počet hodin: 2

Počet účastníků: 11

Nová tvář a funkce portálů Knihovny.cz a Digitalniknihovna.cz

20. 10. 2022

Počet hodin: 2,5

Počet účastníků: 19

Jak na komiks v knihovně?

15. 06. 2022

Počet hodin: 2

Počet účastníků: 16

Makerspace a technické vzdělávání v knihovnách

01. 06. 2022

Počet hodin: 4

Počet účastníků: 18

České překlady současné japonské beletrie a korejské prózy

19. 05. 2022

Počet hodin: 4,5

Počet účastníků: 28

Seminář knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje

19. 05. 2022

Počet hodin: 5

Počet účastníků: 33

Ochutnávka metod kritického myšlení při četbě knížky pro děti

03. 05. 2022

Počet hodin: 4

Počet účastníků: 18

Jak na prostory knihoven

12. 04. 2022

Počet hodin: 5,5

Počet účastníků: 28

Jak zapojit knihovnu do využívání služby NDK-DNNT

07. 04. 2022

Počet hodin: 1
Počet účastníků: 60

Dotační titul Obecní knihovny 2022 – jak uspět s žádostí

04. 02. 2022
Počet hodin: 2,5
Počet účastníků: 71

Počet akcí: 14
Počet účastníků: 432
Počet knihoven: 131
Z toho knihoven JMK: 48
Počet hodin: 60

E-learningové kurzy

Elka 3 – 43 (28 hodin)
Elka 2 – 45 (30 hodin)
Služby knihoven – 44 (70 hodin)
Knihovnický kurz – 51 (80 hodin)
Digitalizace v knihovnách – 30 (45 hodin)

celkem kurzů: 5
celkem hodin: 253
celkem účastníků: 213

Témata modulů e-learningu Knihovnický kurz

1	Informační zázemí oboru
2	Legislativa v knihovnách
3	Informační fondy a typologie dokumentů
4	Akvizice
5	Evidence knihovního fondu
6	Knihovnické a informační služby
7	Informační etika
8	Jmenné zpracování dokumentů
9	Věcné zpracování dokumentů
10	Základy bibliografie a metodika tvorby bibliografií a rešerší
11	Elektronické informační zdroje
12	Digitální knihovny
13	Práce se čtenářem
14	Informační gramotnost
15	Online prezentace knihoven

Témata modulů e-learningu Služby knihoven

1	Legislativa ve veřejných knihovnách
2	Meziknihovní služby a jejich zdroje
3	Referenční služby
4	Rešeršní služby
5	Volné elektronické informační zdroje
6	Licencované elektronické informační zdroje
7	Služby specifickým skupinám uživatelů
8	Prostorové možnosti a umístění knihoven
9	Příprava a organizace akcí v knihovnách
10	Výzkumy uživatelských potřeb
11	Design služeb pro knihovny
12	Sociální sítě a knihovny
13	Efektivní komunikace ve službách
14	Benchmarking

Rekvalifikační knihovnický kurz

Knihovník katalogizátor – 6 (120 hodin)

Referenční knihovník – 4 (160 hodin)

Knihovník v přímých službách – 14 (120 hodin)

celkem kurzů: 3

celkem hodin: 400

celkem absolventů: 24

Zkoušky dle NSK v roce 2022

Knihovník katalogizátor - počet účastníků: 6

Knihovník v přímých službách - počet účastníků: 14

Referenční knihovník - počet účastníků: 5

Samostatný knihovník správce digitální knihovny - počet účastníků: 8

Počet účastníků zkoušek celkem: 33

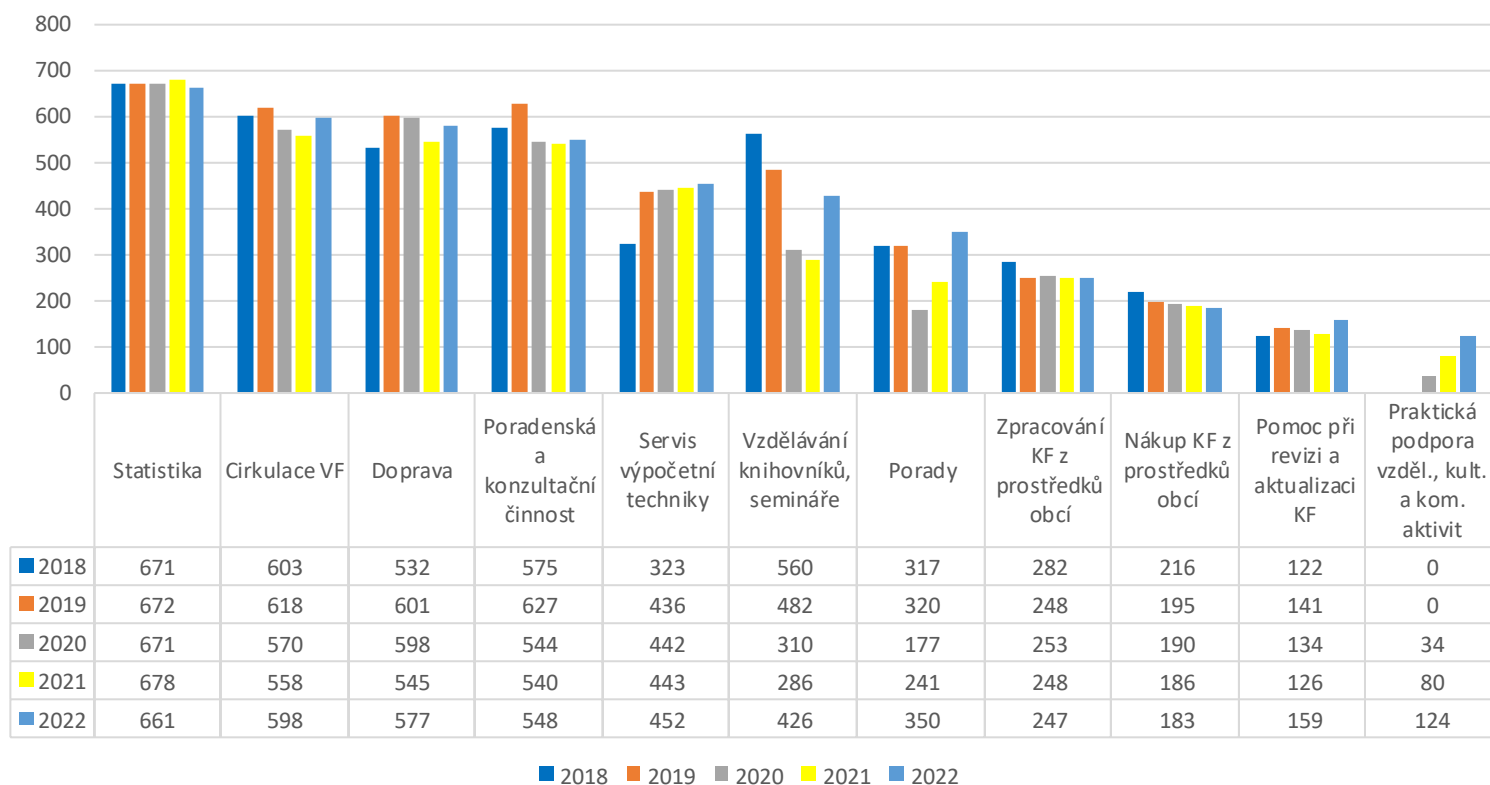
9 Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí a plnění standardů regionálních funkcí knihoven

Pověřené knihovny zabezpečovaly v průběhu roku všechny regionální činnosti. MZK v Brně vykonávala poradenskou a konzultační činnost, statistiku knihovnických činností, organizovala vzdělávání knihovníků, semináře a porady. Byla v kontaktu s pověřenými knihovnami a realizovala metodické návštěvy. Tabulka představuje přehled regionálních služeb využívaných obsluhovanými knihovnami v Jihomoravském kraji podle míry jejich poskytování. **Cirkulace výměnných souborů mezi obsluhovanými knihovnami patří dlouhodobě mezi jednu z nejvíce využívaných regionálních služeb.**

Pořadí regionálních činností podle zájmu obslužených knihoven 2018-2022
(Pořadí regionálních činností podle počtu zapojených obslužených knihoven)

Pořadí	Regionální funkce knihoven	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Statistika	671	672	671	678	661
2.	Cirkulace VF	603	618	570	558	598
3.	Doprava	532	601	598	545	577
4.	Poradenská a konzultační činnost	575	627	544	540	548
5.	Servis výpočetní techniky	323	436	442	443	452
6.	Vzdělávání knihovníků, semináře	560	482	310	286	426
7.	Porady	317	320	177	241	350
8.	Zpracování KF z prostředků obcí	282	248	253	248	247
9.	Nákup KF z prostředků obcí	216	195	190	186	183
10.	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	122	141	134	126	159
11.	Praktická podpora vzděl., kult. a kom. aktivit	-	-	34	80	124

Pořadí regionálních činností podle zájmu obslužených knihoven 2018-2022

9.1 Výměnné fondy

Budování a využívání účelově budovaných knihovních fondů – výměnných fondů – patřilo mezi jednu z nejvíce využívaných regionálních služeb. Objem nákupu výměnných fondů byl limitován výší objemu přidělených finančních prostředků pověřeným knihovnám, kdy klíčem pro jejich přidělenou výši byl počet obsluhovaných knihoven a počet registrovaných uživatelů.

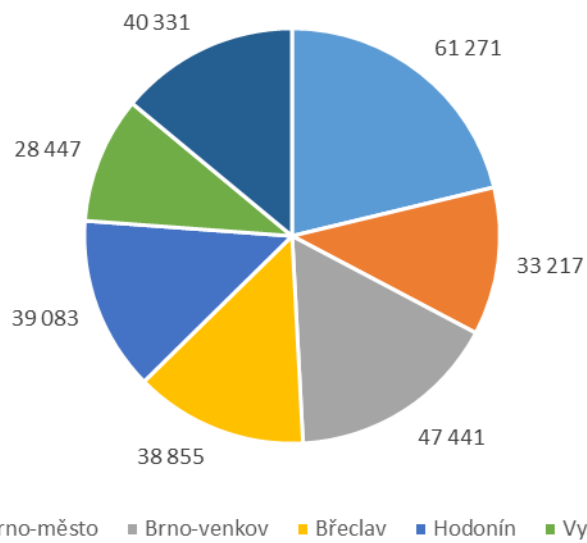
Objem přidělených finančních prostředků z dotace na regionální funkce 2021 a 2022

Region	Dotace v roce 2021	Dotace v roce 2022
Blansko	2 529 000	2 639 000
Brno-město	560 000	633 000
Brno-venkov	2 449 000	2 560 000
Břeclav	2 043 000	2 122 000
Hodonín	1 949 000	2 189 000
Vyškov	1 976 000	2 112 000
Znojmo	2 394 000	2 495 000
Celkem pověřené knihovny	13 900 000	14 750 000
MZK	2 100 000	2 250 000
Celkem JMK	16 000 000	17 000 000

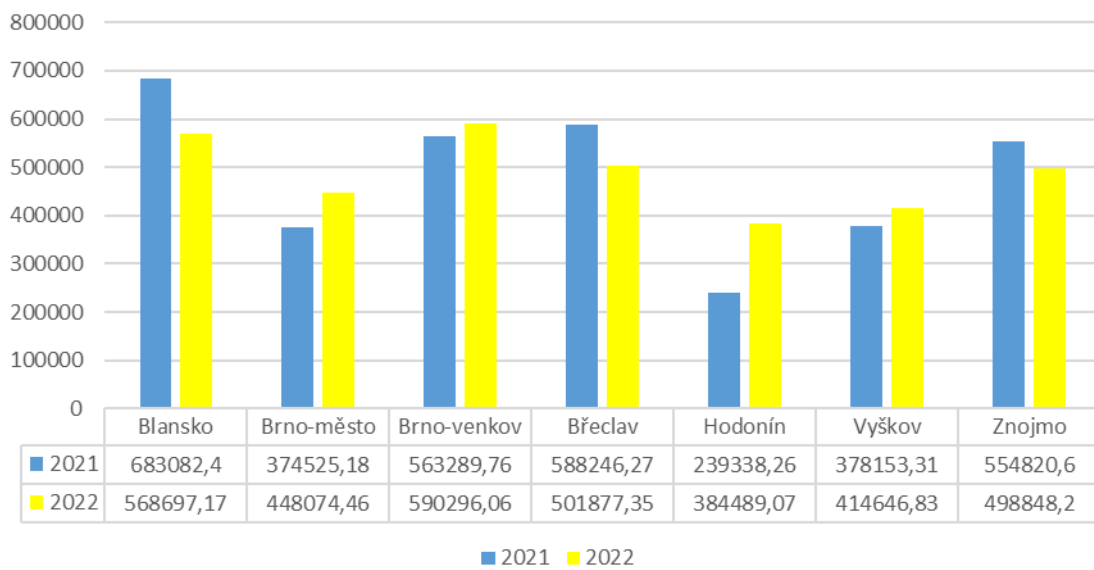
Budování výměnných fondů v pověřených knihovnách JMK 2020 a 2022

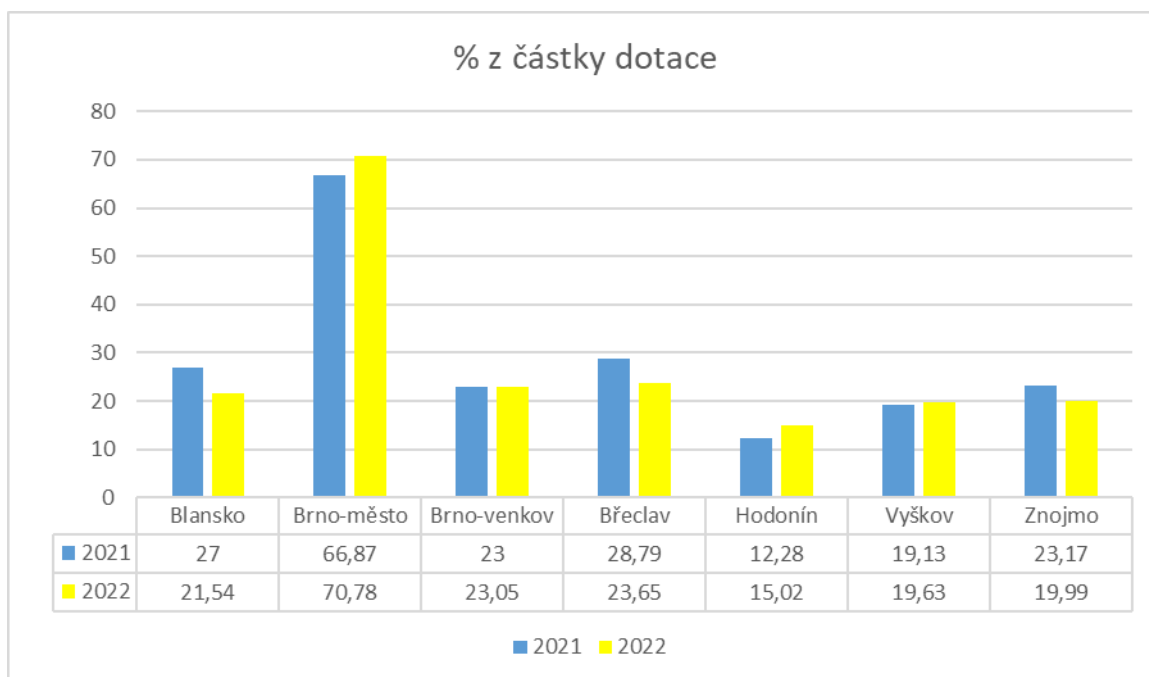
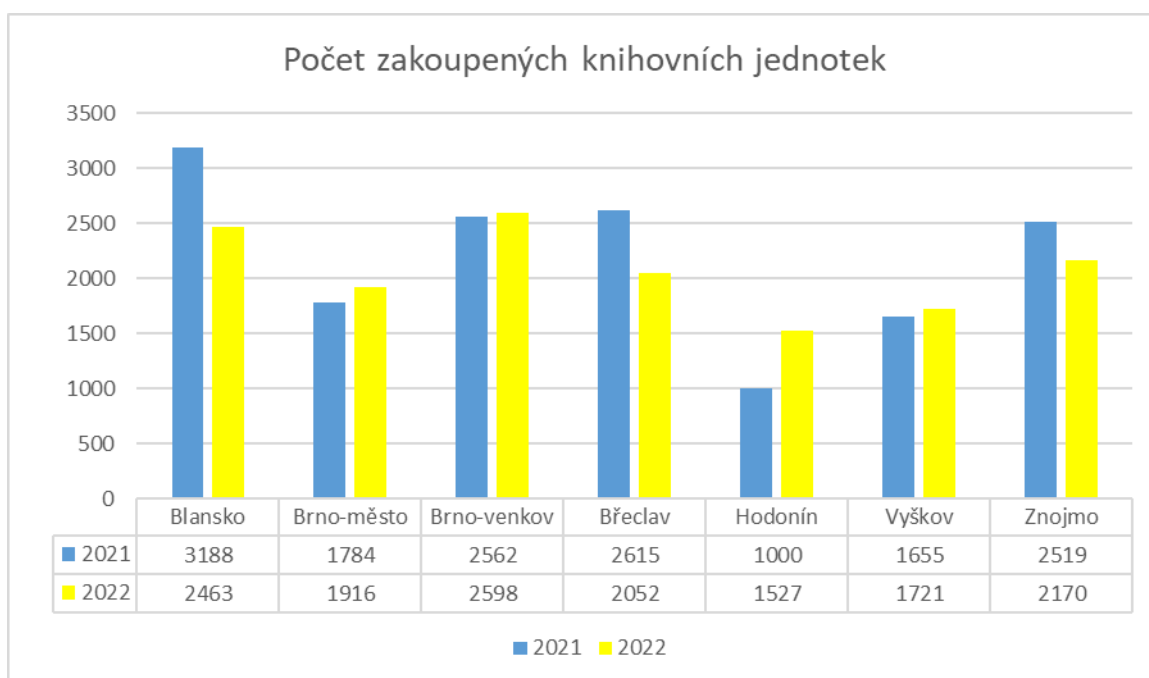
Region	Nákup VF v Kč		Počet zakoupených k.j.		% z částky dotace		Celkový počet VF k 31.12.2022
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
Blansko	683 082,40	568 697,17	3 188	2 463	27,00	21,54	61 271
Brno-město	374 525,18	448 074,46	1 784	1 916	66,87	70,78	33 217
Brno-venkov	563 289,76	590 296,06	2 562	2 598	23,00	23,05	47 441
Břeclav	588 246,27	501 877,35	2 615	2 052	28,79	23,65	38 855
Hodonín	239 338,26	384 489,07	1 000	1 527	12,28	15,02	39 083
Vyškov	378 153,31	414 646,83	1 655	1 721	19,13	19,63	28 447
Znojmo	554 820,60	498 848,20	2 519	2 170	23,17	19,99	40 331
CELKEM	3 381 455,78	3 406 929,14	15 323	14 447	24,32	27,12	288 645

Celkový počet VF k 31.12.2022

Nákup VF v Kč

Doplnění nákupu výměnných fondů o interaktivní knihy a společenské hry

Také v uplynulém roce pořizovaly pověřené knihovny do výměnných fondů také interaktivní knihy z nakladatelství ALBI a společenské hry.

9.2 Poradenská a konzultační činnost

Konzultace a metodické návštěvy se týkaly všech oblastí práce obsluhovaných knihoven, Začátkem roku byly konzultace a metodické návštěvy zaměřeny na statistické výkaznictví, v průběhu roku také na automatizaci knihovnických činností, především s postupným přechodem knihoven z automatizovaného systému Clavius na Tritius. Také na problematiku výměnných fondů, aktualizaci a revizi knihovních fondů, případně knihovnickou techniku. Dotazy byly zaměřeny také k dotačnímu titulu JMK Obecní knihovny, který byl po dvou letech opětovně vyhlášen.

Moravská zemská knihovna v Brně vydala také na podporu poradenské činnosti čtyři elektronická a čtyři tištěná čísla časopisu Duha. Časopis patří mezi tradiční platformu pro sdílení aktivit a podnětů na podporu rozvoje veřejných knihoven v Jihomoravském kraji.

Počet konzultací v jednotlivých regionech JMK 2021 a 2022

Region	Počet konzultací		Počet metodických návštěv	
	2021	2022	2021	2022
Blansko	153	126	84	112
Brno-město	50	52	25	20
Brno-venkov	125	103	60	95
Břeclav	368	449	82	133
Hodonín	685	533	140	171
Vyškov	484	577	84	97
Znojmo	108	124	57	73
CELKEM	1973	1964	532	701

Standard Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbory

Požadovaná periodičita podle standardu regionálních funkcí: Průběžně, metodická návštěva zpravidla 1 - 2x ročně v každé obsluhované knihovně provozované obcí v kraji.

Rozbory činností – vyúčtování dotace RF za rok 2021 bylo doručeno včetně komentáře odboru regionálního rozvoje KÚ JMK v únoru 2022. Byla sestavena **Výroční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2021**, která byla zaslána Knihovnickému institutu Národní knihovny ČR a Odboru kultury a památkové péče JMK. Byla vystavena na webových stránkách Pro knihovny:

https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/vyrocnj_zprava_rf_2021.pdf

Standard požadavku metodické návštěvy nebyl ve všech regionech naplněn především z důvodu přetrvávajících protiepidemických opatření (začátkem roku 2022) a pozvolného navazování na režim předcovidového období.

9.3 Statistika knihovnických činností

Statistické výkaznictví patří mezi povinnost vyplývající ze zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Zahrnuje poradenství, kontrolu, urgenci a zpracování statistických výkazů a komentářů. Zpracování statistiky je hlavní náplní činnosti regionálních oddělení pověřených knihoven a krajské knihovny zejména v období od počátku ledna do poloviny února.

MZK a pověřené knihovny využívají statistický program Stat-Excel, který výrazně usnadňuje a zjednodušuje zpracování statistických výkazů, zejména vyhodnocení statistických ukazatelů včetně standardu VKIS. Ačkoli je určen především pro vkládání a vyhodnocování údajů, které shromažďuje NIPOS (Roční výkaz o knihovně KULT (MK) 12-01), jsou součástí tabulek i údaje z regionálních činností (výměnné fondy, semináře, porady, konzultace). Program Stat-Excel je využíván celoročně pro aktuální zjišťování potřebných statistických informací a při zpracování dílčích hodnocení a analýz.

Standard Statistika knihovnických činností

Požadovaná periodičita podle standardu regionálních funkcí: 1x ročně výkazy, průběžně využití

Standard statistika knihovnických činností byl v rámci kraje i jednotlivých okresů (regionů) splněn, údaje jsou celoročně využívány při analýzách a řešení dílčích problémů v knihovnách.

9.4 Porady

Porady představují platformu pro pracovní setkání ředitelů a vedoucích regionálních oddělení pověřených knihoven, umožňují sdílení zkušeností a rovnoměrný rozvoj regionálních funkcí knihoven ve všech regionech.

Porad pověřených knihoven se zúčastnilo celkem **357 knihoven**, což představuje **52,6 %** z celkového počtu 678 obsluhovaných knihoven (tj. nárůst o 112 obslužených knihoven ve srovnání s rokem 2021).

V roce 2022 se konalo celkem pět porad, z toho dvě porady ředitelů, dvě porady vedoucích regionálních oddělení a jedna společná porada s ekonomy pověřených knihoven.

9.5 Porady v regionech

Mezi oblíbenou formu porad patří **výjezdní porady** spojené s návštěvami knihoven jako příkladů dobré praxe. Těchto odborných exkurzí se mohou zúčastnit knihovníci z profesionálních i neprofesionálních knihoven, účastnit se mohou podle zájmu i zřizovatelé knihoven. Společná setkání umožňují výměnu zkušeností a předávání tipů a vyzkoušených metod z knihovnické práce.

BRNO-VENKOV

26. 5. výjezdní porada (Krajská knihovna Vysočiny Havlíčkův Brod) – 35 účastníků. Byla spojená s komentovanou prohlídkou knihovny a výměnou zkušeností.

BŘECLAV

9. 12. 2022 výjezdní porada profesionálních knihovníků do MK Tvrdonice s následným workshopem pro knihovníky Roboti, ozoboti, blueboti a virtuální realita jako nástroj k podpoře digitální gramotnosti a vzdělávání v knihovnách (Lektoři: Mgr Jaroslav Čech, Jana Zeithammerová – MěK Břeclav).

ZNOJMO

26. září se konala výjezdní porada s cílem návštěvy Obecní knihovny Břežany, nakladatelství Host v Brně a Krajské knihovny Vysočiny v Havlíčkově Brodě.

Návštěva knihovníků ze Znojma dne 26. 9. 2022 v Krajské knihovně Vysočiny

Standard Vzdělávání knihovníků, semináře, porady

Periodicita podle standardu regionálních funkcí

4x ročně porada ředitelů/pracovníků pověřených knihoven,

2x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven.

Další vzdělávací akce (semináře, školení aj.) zajišťující nabídku odborného vzdělávání v rozsahu 48 hodin všem knihovníkům profesionálních a v rozsahu 8 hodin všem knihovníkům neprofesionálních knihoven v kraji.

V Jihomoravském kraji se konalo v roce 2022 celkem 56 porad, dvě porady ředitelů pověřených knihoven, dvě porady pracovníků regionálních oddělení a porady v regionech a jedna společná porada ekonomů pověřených knihoven. Standard dvou porad profesionálních knihoven nebyl vždy zcela splněn. V případě neprofesionálních knihoven byla situace v mnoha případech podobná. Postupně knihovny využívají možnosti konání porad on-line.

9.6 Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit zahrnuje metodickou i praktickou pomoc obsluhovaným knihovnám. Mezi metodickou podporu patří náslechy knihovníků při akcích v pověřené knihovně, doporučování vhodných způsobů práce s dětmi i dospělými (sdílení příkladů dobré praxe), i prostřednictvím webové stránky, praktické semináře, vzdělávání, metodické návštěvy, konzultace. Praktická pomoc zahrnuje pomoc konkrétní knihovně při organizaci konkrétní akce. Například s propagací (příprava letáků, rozesílání e-mailů do okolních knihoven, článek do regionálního tisku, poskytnutí lektora, účast metodika při realizaci akce, aj.).

Knihovny jsou v jednotlivých regionech metodicky vedeny k účasti v celostátních projektech: Knížka pro prvňáčka, Bookstart, Lovci Perel, Noc s Andersenem či ke krajskému projektu Jižní Morava čte. Vzdělávání knihovníků je směřováno k tomu, aby si knihovníci osvojili dovednosti a pustili se sami do organizace besed, zejména knihovnických lekcí a dílen čtení pro děti. Na požádání je knihovníkům poskytnuta pomoc s vyhledáním vhodného lektora či přednášejícího, výměna zkušeností probíhá také na poradách knihovníků.

9.6.1 Projekt Jižní Morava čte

Na celokrajské úrovni je na podporu jedné z nejsilnějších skupin návštěvníků veřejných knihoven – dětí a mládeže, je zaměřen projekt **Jižní Morava čte**. Jedná se o krajský projekt Moravské zemské knihovny, který je podporován Jihomoravským krajem. Cílem projektu je rozvoj čtenářských dovedností a posilování čtenářské gramotnosti dětí, posilování mezigeneračních vztahů a komunitních aktivit. Důraz je kladen i na propojení obce, knihovny a školy.

Do projektu Jižní Morava čte jsou zapojeny knihovny všech velikostí napříč Jihomoravským krajem, ve kterých probíhají programy týkající se čtenářství. Jedná se o literární besedy, autorská čtení, výstavy, šifrovací hry, workshopy, ale třeba i exkurze nebo příměstské tábory. Doprovodné programy v knihovnách se vztahují k tématu soutěže, které je pro každý ročník projektu jiné. Pro 7. ročník projektu Jižní Morava čte bylo vyhlášeno **téma soutěže Co vypráví voda**. Propagace projektu je zajištěna na lokální úrovni (např. zpravodaje obcí, knihovní vývěsky), ale i na krajské úrovni (reklama na billboardech v Brně, ve veřejné dopravě). **Mediální propagace je zajištěna partnery projektu, kterými jsou: výtvarník a spisovatel Pavel Čech a od roku 2022 spisovatelka knih pro děti i dospělé Lucie Hlavinková.**

Do 7. ročníku projektu Jižní Morava čte se přihlásilo 56 knihoven Jihomoravského kraje. V knihovnách se podařilo uskutečnit 160 akcí, kterých se zúčastnilo 3 810 dětí a 1070 dospělých.

Projekt přispívá k podpoře kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit v knihovnách, posiluje spolupráci knihoven a škol a podporuje mezigenerační aktivity a propojování komunit v obcích celé jižní Moravy.

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Řečkovice

Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže ve Hvězdárně a planetáriu Brno (za účasti ředitele MZK prof. T. Kubička a M. Navrátilové).

Přehled všech vítězných prací:

<http://www.jiznimoravacte.cz/soutez>

Projekt má vlastní webové stránky <http://jiznimoravacte.cz> a stejnojmenný profil na Facebooku.

9.6.2 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit v regionech

BLANSKO

„Voda a vodníci“ je nový projekt na podporu čtenářství v regionu Blansko. Jeho trvání je naplánováno do roku 2024. Zahájení se konalo v knihovně Boskovice 5. 10. 2022, v Týdnu knihoven. Do konce kalendářního roku bylo 24 přihlášených knihoven. Regionální oddělení nabízí knihovnám metodickou i praktickou pomoc při besedách. Patronem projektu se stal regionální malíř a autor knih o místních vodnících **pan Bohumír Staniček**.

Témata besed: Putování za vodou, Kapka Ája, Jak se mají námořníci.

Knihovna Boskovice, regionální oddělení zve knihovny, jejich rodiny i velké a malé čtenáře k účasti na literárně výtvarném tvoření a putování na téma:

Voda a vodníci

říjen 2022 - červen 2024

Dvoulété putování po pamětech vody, studánek, potoků i řek a po stopách vodníků z celého regionu.

Patronem je regionální spisovatel Bohumil Staniček.

Pomůžete nám i vy poskládat mapu výskytu vodníků v regionu? Že se u vás ještě vodník neobjevil? Nezoufejte, vodníci jsou s knihovnou zadobře, tak vás třeba nějaký navštíví.

Těšit se můžete na tematické tvoření, výstavy, besedy se spisovateli, pracovní listy a vodní čtení i hry.

Metodické materiály na besedy on-line:

<https://www.kulturaboskovice.cz/knihovna/projekty> – pomoc knihovníkům i pedagogům, kteří je mohou využít pro svoji práci nejen v době pandemie. Jejich praktickou část je možné konzultovat a též si vyžádat besedu na toto téma. Tyto materiály jsou opatřeny počítadlem, které dokumentuje počet stažení a tím i smysluplnost této nabídky. Počet materiálů 14; celkový počet stažení 492.

„Pší rok“ v knihovnách regionu – projekt na podporu čtenářských aktivit v malých knihovnách regionu byl realizován v letech 2019 - 2021. Ukončení projektu proběhlo kvůli omezením až 2. dubna 2022 za účasti spisovatelky a patronky projektu Lucie Hlavinkové. Pozvání přijal pší hrdina (vodící pes pro nevidomé) se svou paničkou a zástupcem organizace SONS.

BOZACON – dvoudenní festival sci-fi, fantasy, deskových her a komiksu. Proběhl ve dnech 18. a 19. 3. 2022 - první ročník. Intenzivní spolupráce našeho oddělení na organizaci besed a propagační akce v celém regionu. Součástí akce byla výzva pro děti a kolektivy v regionu k vytvoření literární či výtvarné práce. Celkem bylo odevzdáno 130 prací a objektů od 300 dětí, které byly vystaveny a vyhodnoceny. Aktivní podíl na přípravě organizace celé dvoudenní akce. Více: <https://www.facebook.com/BozaCon-105054128402517>

- besedy se spisovatelem **Jiřím Walkerem Procházkou** byly součástí společné akce BOZACON, které byly také organizovány v rámci vzdělávání a podpory čtenářství pro knihovny v obci: Lysice, Doubravice nad Svitavou a Bořitov

- spisovatel a dokumentarista **Arnošt Vašíček** besedoval pro knihovnu Adamov, Jedovnice a Lipovec
- ilustrátor **Adolf Dudek** vystoupil pro děti ve spolupráci s knihovnami: Černá Hora, Knínice, Bořitov, Letovice, Ráječko a Rudice. V obci Rudice byla tato akce zorganizována pro veřejnost v odpoledních hodinách za účasti téměř 60 rodičů s dětmi ve volném čase.
- spisovatelka **Petra Braunová** se setkala s dětmi v knihovně Doubravice nad Svitavou a v obci Bořitov proběhlo navíc za její účasti pasování na čtenáře pro žáčky 1. a 2. tříd.
- Beseda ke knize „Podivná parta“ regionálního autora Petra Ondrouška pro rodiče s dětmi v obci Rudice

foto: L.Čápková

- Putovní výstava fotografií ukrajinské fotografky Svitlany Seleznyove ve spolupráci s knihovnou obce Ludíkov. Jedná se o charitativní projekt, do kterého se od dubna zapojila knihovna Ludíkov, Boskovice, Knínice, Sloup a Zbraslavce.
- Besedy pro skupinu ukrajinských dětí v příměstském táboře ve spolupráci s knihovnou Boskovice
- V rámci Týdne knihoven přijala pozvání do regionu ilustrátorka **Galina Miklínová** a o své tvorbě si povídala s žáky ve spolupráci s knihovnami a místními ZŠ Cetkovice, Kořenec, Němčice, Olomučany a Velké Opatovice
- Redaktorka Českého rozhlasu **Michaela Vetešková** v říjnu uskutečnila besedy na téma mediální výchova a žurnalistika v knihovnách pro žáky v Boskovicích a Černé Hoře

BRNO-MĚSTO

Na pobočkách se v roce 2022 uspořádalo 148 vzdělávacích akcí a 164 kulturních akcí, v některých případech nově i v on-line podobě. Jednalo se o tematické besedy, které ve spolupráci s vyučujícími kvalitně doplnily osnovy všech typů škol.

Mnohé pobočky se podílely svou činností na komunitních akcích v daném regionu, jako např. Den dětí, Dny radnice, Den seniorů, Brněnské dny pro zdraví.

Pobočky KJM si připravují kulturní a vzdělávací akce samostatně, návrhy vzdělávacích programů předkládají Dětské knihovně KJM. Tištěnou nabídku předávají školám v místě působení pobočky. S vyučujícími se domlouvají na datu konání programu.

Pokračovalo se v tradičních akcích v rámci projektů, jako např. **Poprvé do školy, poprvé do knihovny, Klíčování, Knížka plná písmenek, Noc s Andersenem, Bookstart aneb S knížkou do života, Šňůrka plná písmenek, Lovci perel, Jižní Morava čte, Semínkovna, Rosteme s knihou a další.** Byly realizovány exkurze do knihovny, čtenářské kluby, výstavy, cestopisné besedy, autogramiády, kluby deskových her, Puzzlohraní, dílny tvůrčího psaní, Den dětí a mnohé další aktivity ve spolupráci s různými spolky a organizacemi v rámci komunitního života v dané městské části. Na mnohých pobočkách spolupracovaly v rámci své zájmové činnosti s Kluby seniorů a pobočky v Bohunicích a Medlánkách pravidelně navštěvovaly Dům s pečovatelskou službou v jejich regionu, kde pro klienty připravují krátké literární pořady.

Na mnohých pobočkách byl slavnostně vyhlášen **Čtenář roku v rámci akce Březen – měsíc čtenářů.**

BŘECLAV

V průběhu května a října navštívila knihovny **Hrušky, Lednice, Ladaná, Nový Přerov, Novosedly, Kostice, Týnec, Šakvice, Zaječí, Křepice, Nikolčice a Brumovice** spisovatelka dětských knih Lenka Rožnovská. Pro žáky 1. stupně ZŠ připravila hravou a zábavnou besedu s autorským čtením svých knih (Já, štěně, Mobilmánie v pohádkové říši, Statečná lvíčata). Beseda byla natolik interaktivní, že se budoucí i stávající malí čtenáři ani chvíli nenudili. Děti se hravou formou dozvěděly více o povolání spisovatelky, o procesu napsání a vydání vlastní knihy, vyrobily si zvířecí záložky z papíru, které paní spisovatelka všem podepsala na památku, a naučily se společně recitovat básničku. Z pozitivních zpětných reakcí se besedy líbily nejen dětem, ale i pedagogickému personálu a určitě byly přínosem a podporou dětského čtenářství v malých knihovnách. Pro mnohé knihovnice byl program velmi inspirativní pro jejich práci s dětským čtenářem.

Beseda s Lenkou Rožnovskou v Místní lidové knihovně Křepice. Autorka fotografie Helena Buršíková.

HODONÍN

V rámci projektu „**Do říše fantazie s regionálními autorkami**“ se uskutečnily 4 besedy s paní Danou Šimkovou na téma Svět Harryho Pottera. Pracovnice dětského oddělení zapojily do projektu „**Ztraceni v čase s Petrou Braunovou**“ i knihovny regionu, dělaly besedy, některé realizovala přímo autorka. Děti se aktivně zapojily v rámci konání besedy, zájem o tvorbu paní Braunové byl velký.

V druhém pololetí projekt „Do říše fantazie s regionálními autorkami“ pokračoval. Spisovatelka Lucie Hlavinková uskutečnila 4 besedy na téma „Do říše kouzel s kočkou Fabiolou“. Pracovnice z dětského oddělení pověřené knihovny realizovaly akci – promítání filmu Mimi a Líza v Kině Svět, kterého se zúčastnily děti z Lužic.

Na základě požadavků knihovníků bylo na prosincovou poradou a seminář zvoleno téma „Práce s dětským čtenářem – praktické ukázky pro realizaci besed“.

Plakát na konání akce s podporou dotace regionální funkce knihoven

VYŠKOV

Novinkou v roce 2022 byl projekt pověřené knihovny na podporu čtenářství obsluhovaným knihovnám. Mohly využít tři nabídnuté programy pro své uživatele. Lektor byl hrazen z prostředků regionálních funkcí. **Nabídku využilo 35 knihoven a uskutečnilo se 37 akcí.** Knihovníci hlavně uvítali zprostředkování lektorů a finanční úhradu akce. Uvítali by také, aby mohli akci z nabídky pověřené knihovny opakovaně využít i v následujícím roce. Jednalo se o tyto programy:

Aktivizační program ke čtenářské gramotnosti – Lektor Zdeňka Adlerová – program s prvky trénování paměti, je určen pro děti, dospělé i mezigenerační. Lektorka akci přizpůsobí dané věkové skupině. Pro dospělé je zaměřena na trénování paměti u dětí se hravou formou zaměří na práci s textem a prvky podporující učení. Zapojené knihovny: Drysice, Lovčičky, Lysovice, Nesovice, Rostěnice, Křenovice, Otnice, Pustimě, Hrušky, Brankovice.

Čteme pejskům – lektor Eva Kalivodová a pejsek Beky – canisterapeutický tým. Program určen pro děti 5-11roků. Během akce se děti seznámí s pejskem Beky, včetně ukázky poslušnosti. Základem akce je čtení pejskovi. Hravou formou si procvičí čtení textu nahlas a ztrácejí ostych. Po dočtení svého textu si mohou pejska libovolně hladit a mazlit se s ním. Během akce se dozví jak o pejska pečovat, součástí bývá i malá pohybová aktivita. Akce se operativně přizpůsobuje věku dětí, ideální věk je cca 10 let. Zapojené knihovny: Drysice, Lovčičky, Lysovice, Otnice, Málkovic, Hvězdlice, Švábenice, Studnice, Heršpice, Topolany.

Besedy s regionálním autorem – Josef Špidla nabízí besedy tematicky ke svým vydaným knihám: Marie Terezie, Bílá Hora trochu jinak, Karel Albrecht, Pověsti Vyškovska. Zapojené knihovny: Komořany, Otnice, Podomí, Studnice, Pustiměř, Křížanovice, Nemojany, Holubice Hostěrádky-Rešov.

ZNOJMO

Festival knihoven 6. – 13. 6. 2022

Spolupracující knihovny:

- Obecní knihovna Šatov – beseda s Lucií Hlavinkovou, zapojení do Týdne čtení dětem v ČR, předávání ocenění ze soutěže O nejlepší literární počin pro děti i dospělé, diskuze
- Místní knihovna Šanov – beseda se spisovatelkou Lucií Hlavinkovou, den otevřených dveří
- Místní knihovna Kuchařovice – workshop s Mozkohernou
- Místní knihovna v Morašicích – workshop s Mozkohernou
- Místní knihovna ve Skalici – beseda se spisovatelkou Lucií Hlavinkovou
- Obecní knihovna ve Višňovém – beseda se spisovatelkou Lucií Hlavinkovou
- Místní knihovna v Rešicích – workshop s Mozkohernou, vícegenerační setkání

9.7 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu

Touto odborně a časově náročnou regionální službou bylo v roce 2022 obsluženo **159** knihoven, tj. o 33 více než v roce 2021, z toho ve 130 knihovnách, o 33 více než v roce 2021, byla vykonaná revize za pomoci pověřené knihovny. Revidováno bylo 566 983 knihovních jednotek. Míra využití této služby vychází z plánu revizní činnosti pověřené knihovny pro příslušný rok.

Revize je zajišťována několika způsoby:

- a) praktickou pomocí knihovníkovi při zahájení a ukončení revize – nejčastější způsob,
- b) metodickou pomocí či průběžnými konzultacemi,
- c) provedením úplné revize knihovního fondu včetně aktualizace a potřebné administrativy (vyplnění Protokolu o provedení revize knihovního fondu a Zdůvodnění zjištěného rozdílu při revizi). Tento způsob je využíván především v knihovnách zapojených do regionálního automatizovaného systému, kdy je zapotřebí odpovědný přístup do databáze knihovních jednotek.

Nejefektivnějším způsobem provedení revize je tzv. automatizovaná revize za pomoci revizního

modulu a čtečky čárových kódů.

Regionální oddělení iniciují vykonání revize v knihovnách, kterým uběhla zákonná pětiletá lhůta, a každoročně připravují začátkem roku **plán revizní činnosti**. Součástí revizí jsou aktualizace knihovních fondů, které provádějí zpravidla pracovnice regionálních oddělení. Výjezdy do knihoven na zahájení revizních prací včetně aktualizací se realizovaly až po obdržení dotace na regionální funkci.

Opětovně sledovanou položkou byl počet aktualizovaných knihovních jednotek. Zahrnoval celkový počet aktualizovaných jednotek za všechny knihovny, ve kterých ve vykazovaném roce proběhla aktualizace fondu.

Cílem tohoto údaje je podchytit činnost, která se běžně v knihovnách provádí, nejen v souvislosti s revizí. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky*, tzv. Standard pro dobrý knihovní fond doporučuje pravidelnou aktualizaci knihovního fondu **minimálně ve tříletých cyklech**.⁵

Region	Počet obslužených knihoven	Počet revidovaných knihoven	Počet revidovaných knihovních jednotek	Počet aktualizovaných knihovních jednotek
Blansko	128	27	90 865	112 054
Brno-město	16	0	0	8 143
Brno-venkov	86	26	110 247	21 160
Břeclav	73	22	129 419	11 420
Hodonín	78	14	117 334	10 379
Vyškov	83	16	26 849	20 937
Znojmo	84	25	92 269	12 975
CELKEM	548	130	566 983	197 068

Standard Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Okruh příjemců podle standardu regionálních funkcí: Neprofesionální knihovny a knihovny s pracovním úvazkem nejvýše 1,0 v kraji.

Periodicita: 1x za pět let - na vyžádání.

Určujícím hlediskem pro vykonání revize je pětiletá lhůta stanovená prováděcí vyhláškou ke knihovnímu zákonu č. 88/2002 Sb. V některých letech je množství revidovaných knihoven vyšší a v jiných nižší. Určující je plán revizí, který každoročně připravují regionální oddělení pověřených knihoven. **V roce 2022 bylo vykonáno 159 revizí a revidováno 566 983 knihovních jednotek.**

9.8 Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků obcí

Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí zajišťovalo v roce 2022 všech sedm pověřených knihoven.

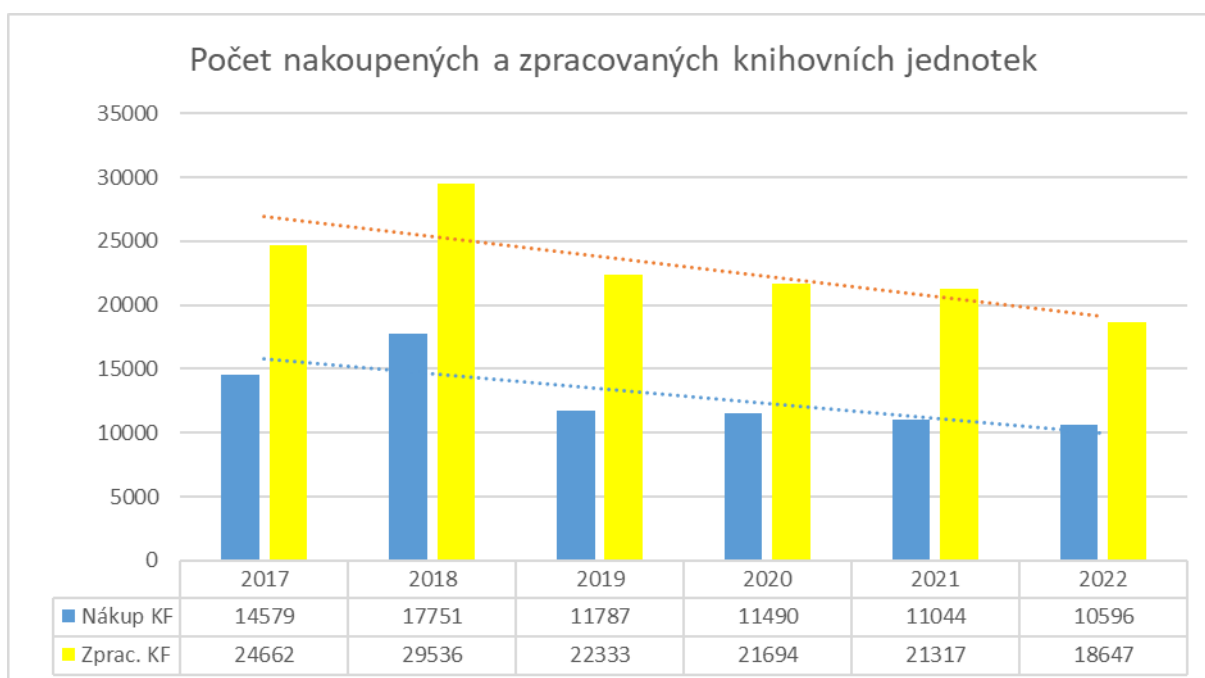
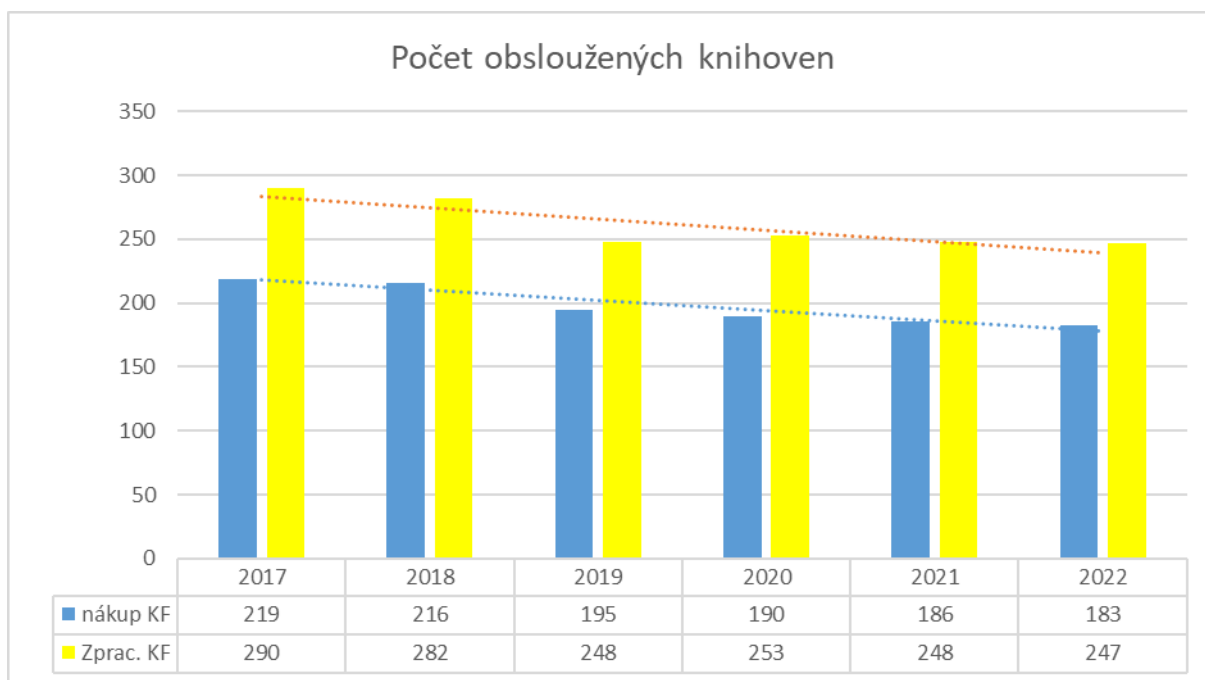
Nákupem knihovního fondu, který finančně dotují zřizovatelé knihoven, bylo obsluženo **183** obsluhovaných knihoven, je to o 3 méně než v uplynulém roce. Jednalo se o nákup knih do kmenového fondu knihoven.

Zpracování knihovního fondu si v roce 2022 vyžádalo **247** knihoven, tj. o 1 méně než v předchozím roce.

MZK tuto službu smluvně přenesla na pověřené knihovny.

⁵ <https://ipk.nkp.cz/docs/standard-pro-dobry-knihovni-fond>

Region	Nákup KF	Počet obslužených knihoven	Zpracování KF	Počet obslužených knihoven
Blansko	163	4	79	1
Brno-město	482	12	482	12
Brno-venkov	2 247	27	6 052	59
Břeclav	1 212	21	1 212	21
Hodonín	3 855	57	5 612	60
Vyškov	2 564	61	3 021	62
Znojmo	73	1	2 189	32
CELKEM	10 596	183	18 647	247

BŘECLAV

Za rok 2022 bylo nakoupeno za finanční prostředky obcí celkem 1 212 svazků v celkové hodnotě 312 493,18 Kč. Obslouženo bylo 21 obcí (knihoven). Dodání knih je zabezpečeno rozvozem při metodických návštěvách nebo podle potřeby.

VYŠKOV

Knihovny, které tuto službu využívají, podepisují přílohu ke smlouvě s finanční částkou schválenou zřizovatelem a převedenou zálohově na účet KKD. Koncem roku je provedeno vyúčtování, případně kdykoli na vyžádání. Některé knihovny mají kromě prostředků poskytnutých na nákup pověřené knihovně i další finanční prostředky od svého zřizovatele, za které knihy nakupují.

Region	Nákup KF	Počet obslužených knihoven	Zpracování KF	Počet obslužených knihoven
Blansko	101	3	69	1
Brno-město	427	12	427	12
Brno-venkov	2 122	29	8 382	60
Břeclav	1 513	25	1 513	25
Hodonín	4 337	54	6 148	61
Vyškov	2 451	52	3 164	62
Znojmo	93	1	1 614	27
CELKEM	11 044	186	21 317	248

Mezi tradiční poskytovatele služby Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků obcí patří regiony Hodonín a Vyškov. Malý zájem o službu vykazují obce v regionu Znojmo. Využití této služby přispívá ke snížení finančních nákladů na nákup knihovního fondu v důsledku množstevních slev, současně je zajištěno odborné technické zpracování nových přírůstků.

Oblibě i mezi nejmenšími knihovnami se těší interaktivní knihy a společenské hry z nakladatelství Albi.

9.9 Cirkulace výměnných souborů

Cirkulace výměnných fondů umožňuje rozšíření nabídky kmenových fondů smluvních knihoven především o novinky. Zájem o výměnné soubory mezi knihovnami řadí tuto službu na jedno z prvních míst mezi regionálními službami. Kromě knih obsahují výměnné soubory také audioknihy, interaktivní hry a společenské hry. Ke konci roku 2022 bylo ve výměnném fondu sedmi pověřených knihoven zaevidováno **288 645 k.j.**, z toho z finančních prostředků kraje bylo zakoupeno 14 059 knihovních jednotek, Přírůstek výměnného fondu k 31. 12. 2022 byl celkem **14 447 k.j.** (345 knihovních jednotek bylo pořízeno z jiných zdrojů).

Pravidelnou distribuci výměnných souborů do obsluhovaných knihoven zajišťují většinou pověřené knihovny, což zvyšuje zájem o tuto službu. Rozvoz bývá spojován s metodickými návštěvami.

Region	Počet obslužených knihoven		Počet expedovaných souborů		Počet svazků v souborech	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Blansko	119	33	428	424	36 411	44 076
Brno-město	16	0	187	193	8 409	8 143
Brno-venkov	88	32	193	324	14 036	25 537
Břeclav	62	32	125	153	15 871	20 058
Hodonín	78	17	662	694	26 432	26 192
Vyškov	84	18	245	299	11 033	12 138
Znojmo	111	27	234	302	17 046	20 431
CELKEM	558	159	2 074	2 389	129 238	156 575

Většina pověřených knihoven umožňuje obsluhovaným knihovnám objednávat výměnné fondy prostřednictvím on-line katalogu pro výměnný fond. Výměna souborů není vázána na časové období, je umožněna i průběžná cirkulace.

Cirkulace výměnných fondů zůstává dlouhodobě jednou z nejvíce využívaných regionálních služeb. MZK v Brně přenesla tuto službu smluvně na pověřené knihovny.

Standard Tvorba výměnných knihovnických fondů, jejich cirkulace a distribuce

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 30 svazky

Jiná měřítka: Minimální roční přírůstek výměnného fondu 1 500 v 1 PK, která obsluhuje 80 knihoven.

Dle požadavku standardu vychází na 1 obsluhovanou knihovnu 60 svazků ročně, tj. pro 679

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů byl standard naplněn.

9.10 Servis automatizovaného knihovnického systému

Zřizovatelé servisní službu objednávají prostřednictvím servisního technika na základě objednávky. Menší úpravy jako import záznamů VF, odstranění záznamů VF, nastavení výpůjčního protokolu, opravy případných chyb, zálohování, nastavení revize aj. provádí vedoucí útvaru regionálních služeb v průběhu metodických návštěv.

Standard Servis automatizovaného knihovnického systému (AKS)

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Průběžně.

Termíny: Dle plánu a aktuální potřeby.

Jiná měřítka: Servis lze poskytnout pouze knihovnám používajícím AKS, který splňuje knihovnické a technické parametry, které stanoví pověřená knihovna.

Poznámka: Základní servisní služby knihovnického software mohou být poskytovány na základě smluvních vztahů.

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů docházelo v průběhu roku k naplňování standardu dle požadavků obsluhovaných knihoven.

9.11 Doprava v rámci regionálních funkcí knihoven

Doprava v rámci regionálních funkcí knihoven sloužila převážně k rozvozu souborů výměnného fondu, provádění revizí a aktualizací knihovnického fondu, k distribuci novinek nakoupených a zpracovaných smluvním knihovnám za finanční prostředky obcí a měst, k metodickým návštěvám, k nákupu knihovnického fondu.

Celkem bylo regionálními službami obslouženo 577 knihoven (v roce 2021 - 545 knihoven) a najeto 37 235 km (v předchozím roce 30 726 km)

10 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven pověřených knihoven Jihomoravského kraje

1	Kraj	Jihomoravský	
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	Pověřené knihovny JMK	
		2021	2022
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce knihoven	23,27	23,62
4	Počet obsluhovaných knihoven	686	685,00
5	Poradenská a konzultační činnost		
6	počet obslužených knihoven	564	614,00
7	počet poskytnutých konzultací	1 997	2056,00
8	počet metodických návštěv	544	703,00
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01		0,00
10	počet obslužených knihoven	685	668
11	počet zpracovaných statistických výkazů	690	674
12	Vzdělávání knihovníků, semináře		
13	počet obslužených knihoven	384	557
14	počet všech vzdělávacích akcí	104	133
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	67	88
16z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzděl., kult. a komun. akcí	26	58
17	počet všech účastníků	1 219	2 249
18	z toho (z ř. 17): počet účastníků akcí v rámci RF	932	2 003
19z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí na podporu vzděl., kult. a komun. aktivit	318	1 235
20	počet všech vyučovacích hodin	1 102	1 235
21	z toho (z ř. 20): počet vyučovacích hodin v rámci RF	368	262
22z toho (z ř. 21): počet vyučovacích hodin na podporu vzděl., kult. a komun. aktivit	84	147
23	Porady		
24	počet obslužených knihoven	248	357
25	počet akcí	44	51
26	počet účastníků	608	649
27	Praktická podpora vzděl., kult. a komunitních aktivit		
28	Počet obslužených knihoven	80	124
29	Počet akcí, zásahů	83	170
30	Pomoc při revizi a aktualizaci KF		
31	počet obslužených knihoven	126	159
32	z toho počet revidovaných knihoven	97	130
33	počet revidovaných knihovnických jednotek	429 287	566983
34	Počet aktualizovaných knihovnických jednotek	75 277	197068
35	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF		
36	počet obslužených knihoven	186	183
37	počet nakoupených knihovnických jednotek	11 044	10596
38	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF		
39	počet obslužených knihoven	248	247
40	počet zpracovaných knihovnických jednotek	21 317	18647
41	Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)		

42	stav výměnného fondu	289 416	288645
43	roční přírůstek VF	15 323	14447
44	roční úbytek výměnného fondu	13 444	14490
45	z ř. 43 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	15 042	14059
46	z ř. 43 zakoupeno z finančních prostředků obce	0	43
47	z ř. 43 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů	182	345
48	Cirkulace VF		
49	počet obslužených knihoven	558	598
50	počet expedovaných souborů	2 074	2389
51	počet svazků v souborech	129 238	156575
52	Servis automatizovaného knihovního systému		
53	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu automatizovaného systému	443	452
54	počet akcí, zásahů	360	328
55	Doprava v rámci výkonu RF		
56	počet obslužených knihoven	545	577
57	počet ujetých km	30 726	37235

11 Dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven JMK v roce 2022 z pohledu stavby rozpočtu

Na základě Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2022, č. JMK074353/22/OK, byla Moravské zemské knihovně přidělena dotace ve výši **17.000.000 Kč**. Tato částka byla rozdělena na výkon regionálních funkcí knihoven celkem 7 pověřeným knihovnám plus příjemci dotace MZK v Brně a strukturovaná do 8 dílčích rozpočtů.

Čerpání dotačních prostředků bylo realizované v souladu se schváleným finančním plánem, předloženým jednotlivými knihovnami a příjemcem, Metodikou Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji (dále Metodika) a Směrnicí o nakládání s finančními prostředky určenými na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji (dále Směrnice). Přílohou Metodiky je i formulář „Rozpočet na výkon RF“, který upravuje podmínky přesunu v rozpočtu. Struktura rozpočtu představujícího plán finančního čerpání dotačních prostředků rozděluje náklady na výkon RF do 4 nákladových položek. Nákladové položky představují:

1. Osobní náklady,
2. Spotřebované nákupy,
3. Služby
4. Ostatní náklady.

U žádné z položek nedošlo k přesunu finančních prostředků o více než 30 % v rámci položky. Veškeré pohyby mezi nákladovými položky rozpočtu byly zpracovány podle postupu ošetřeného v Metodice a Směrnicí a byly zaneseny do struktury celkového rozpočtu dotace. Upravené rozpočty jsou součástí finančního vyúčtování dotace za rok 2022 předloženého na KÚ JmK.

Tab. č. 1 Struktura rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK v roce 2022

Nákladové položky	Schválený rozpočet	Změny celkem	Procento všech změn	Upravený rozpočet
1. Osobní náklady	12 574 915,00	-153 514,86	-1,22080%	12 421 400,14
2. Spotřebované nákupy	3 723 185,00	183 778,24	4,93605%	3 906 963,24
3. Služby	701 900,00	-30 263,38	-4,31164%	671 636,62
4. Ostatní náklady	0,00	0,00	0,00000%	0,00
CELKEM	17 000 000,00	0,00	x	17 000 000,00

Zdroj: rozpočty pověřených knihoven a příjemce MZK, výpočty zpracovatele

V roce 2022 bylo celkem čerpáno **17.000.000,- Kč**, čímž byla vyčerpána celková poskytnutá dotace příjemci MZK v Brně.

12 Přínosy dotace na regionální funkce knihoven

Přínos regionálních služeb pro základní knihovny oceňují **zejména zřizovatelé knihoven a pověřené knihovny**, jejichž prostřednictvím jsou služby nabízeny i těm nejmenším knihovnám. **Moravská zemská knihovna v Brně jako příjemce dotace obdržela finanční prostředky, které významně přispěly ke zvýšení úrovně poskytovaných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji.**

Na nákup výměnného fondu vynaložily pověřené knihovny v roce 2022 celkem 3 406,929,14 Kč. Výměnný fond umožňuje knihovnám obohatit a zpestřit nabídku stálého knihovního fondu a významně se podílí na zkvalitňování služeb zejména malých obecních knihoven. **Z celkových nákladů pro pověřené knihovny – 14 750 000,- Kč představuje tato částka 23,09 %.**

Nákup výměnného fondu v rámci kraje (PK + MZK) představuje z celkové dotace na regionální funkce knihoven, zvýšení oproti předchozímu roku o 1,96 %.

2022 – 20,04 %

2021 – 21,13 %

2020 – 21,48 %

2019 – 22,81 %

2018 – 18,61 %

2017 – 22,86 %

Roční přírůstek knihovních jednotek do výměnných fondů byl **v roce 2022 celkem 14 447 svazků** (v roce 2021 – 15 323 svazků).

I v roce 2022 patřilo mezi požadované a vyhledávané služby ze strany knihoven kromě výměnných fondů vzdělávání. **Celkem se konalo 133 akcí, tj. o 29 více než v uplynulém roce.**

13 Celkové hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2022

Začátkem roku ovlivnila činnost a výsledky knihoven pandemie Covid-19, především, kdy knihovny poskytovaly služby v omezeném režimu. Navýšení dotace umožnilo poskytovat regionální služby bez dalších omezení.

Mezi nejvíce využívané služby patřila tradičně **cirkulace výměnných fondů, poradenská a konzultační činnost, vzdělávání, porady a doprava.**

Standardy a dílčí cíle regionálních funkcí knihoven se nepodařilo naplnit v oblasti metodických návštěv, i nadále je třeba více usilovat o metodickou podporu kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit, kterou využilo 124 knihoven.

Vytyčené cíle se dařilo naplňovat zejména s podporou pověřených knihoven a také v úzké spolupráci se zřizovateli knihoven. Za pomoci časopisu Duha, pravidelných porad ředitelů a metodiků veřejných knihoven, příkladů dobré praxe se dařilo rozšiřovat nové služby, podporovat význam a roli knihoven a iniciovat jejich proměnu ve skutečná kulturní, vzdělávací a komunitní centra.

Dotace na podporu regionálních funkcí knihoven významně napomáhá dalšímu zkvalitňování regionálních služeb, které přispívají ke kulturnímu rozkvětu obcí, rozvoji informační a čtenářské gramotnosti.

Jedním z klíčových úkolů je vzdělávání neprofesionálních knihovníků, podpora konání kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit v knihovnách.

Úzká spolupráce s regionálními odděleními pověřených knihoven přispívá k podpoře regionálních projektů na podporu čtenářství, vlajkovou lodí je krajský projekt na podporu čtenářství Jižní Morava čte, který úspěšně ukončil již 7. ročník a kterému se podařilo získat kromě záštity spisovatele a ilustrátora Pavla Čecha nového patrona, populární spisovatelku Lucii Hlavinkovou.

Poděkování za spolupráci při rozvoji veřejných knihoven a regionálních služeb knihoven patří stejně jako v předchozích letech velkým dílem ředitelům a vedoucím regionálních oddělení pověřených knihoven. Bez jejich podpory a často osobního nasazení by nebylo možné realizovat mnohé aktivity, které přispívají k rozvoji veřejných knihoven a jejich proměně v moderní a všem otevřené a přátelské instituce. Také loňský obtížný rok doprovázená dozvuky pandemie a událostmi na Ukrajině prokázal, že se knihovny naučily zvládat nové výzvy. Rok 2022 uzavřel další rok podpory regionálních funkcí knihoven, které se i s podporou znovuobnoveného dotačního titulu Obecní knihovny proměňují v atraktivní instituce, a to nejen svými moderními interiéry, ale především vstřícným a otevřeným přístupem a širokou nabídkou služeb pro všechny generace. Dotace Jihomoravského kraje na regionální funkce knihoven má v této proměně zásadní a rozhodující význam.

V Brně 24. 2. 2023

Použité zdroje

JUŘICOVÁ, Kateřina. Projekty regionálního oddělení Městské knihovny Znojmo. Duha: Informace o knihách a knihovnách [online]. 2022, 36(4) [cit. 2023-02-22]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/projekty-regionalniho-oddeleni-mestske-knihovny-znojmo>

Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027 s výhledem do roku 2030: knihovny - pilíře občanské společnosti, vzdělanosti a kultury. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2020. ISBN 978-80-7050-734-6.

Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021-2027. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2021. ISBN 978-80-7051-310-1.

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Blansko. Kulturní zařízení města Boskovice. 2022.

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-venkov. Kuřim : Společenské a kulturní centrum Kuřim, příspěvková organizace 2022.

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-město. Brno : Knihovna Jiřího Mahena v Brně 2022.

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Břeclav. Břeclav : Městská knihovna Břeclav 2022.

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Hodonín. Hodonín : Městská knihovna Hodonín 2022.

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Vyškov. Vyškov : Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově 2022.

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Znojmo. Znojmo : Městská knihovna Znojmo 2022.

Publikační výstupy časopisu Duha věnované práci s ukrajinskými občany v knihovnách

ADLEROVÁ, Zdeňka. Novým sousedům z Ukrajiny je vyškovská knihovna otevřená . Duha: Informace o knihách a knihovnách [online]. 2022, 36(2) [cit. 2023-02-23]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/novym-sousedum-z-ukrajiny-je-vyskovska-knihovna-otevorena>

ČEJKOVÁ, Olga. Aktivity Knihovny Jiřího Mahena v Brně pro lidi přicházející z Ukrajiny v důsledku válečného konfliktu. Duha: Informace o knihách a knihovnách [online]. 2022, 36(2) [cit. 2023-02-23]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/aktivity-knihovny-jiriho-mahena-v-brne-pro-lidi-prichazejici-z-ukrajiny-v-dusledku-valectneho>

HUBATKOVÁ SELUCKÁ, Helena. Knihovny (si) pomáhají v otázce nově příchozích. Duha: Informace o knihách a knihovnách [online]. 2022, 36(3) [cit. 2023-02-23]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-si-pomahaji-v-otazce-nove-prichozich>

JANOŠKOVÁ, Kateřina. Žlutomodrými knihovnami ze dne na den. Duha: Informace o knihách a knihovnách [online]. 2022, 36(1) [cit. 2023-02-23]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/zlutomodrymi-knihovnami-ze-dne-na-den>

Název: **Výroční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2022**
Vydala: Moravská zemská knihovna v Brně
Rok vydání: 2023
Určeno: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Národní knihovna ČR
a pro vnitřní potřebu veřejných knihoven Jihomoravského kraje
Účelová publikace

S využitím výročních zpráv k výkonu a financování regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje a Moravské zemské knihovny za rok 2022 zpracovala Věra Konečná (ekonomická část), Jan Lidmila (vzdělávání) Michala Králová (tabulky a grafy), Monika Kratochvílová (sumarizace výročních zpráv pověřených knihoven, redakce). V textu byly využity podklady z Výroční zprávy k projektu Jižní Morava čte, autor Michaela Navrátilová. Autorka grafického návrhu obálky Michala Králová.

Zpráva je dostupná na stránkách Moravské zemské knihovny v Brně v sekci Pro knihovny:
https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/vyrocní_zprava_rf_jmk_2022.pdf